

“... ”

A- 7249 SAYILI KANUNUN TÜMÜNÜN ANAYASAYA AYKIRILIĞI

7249 sayılı Kanun’un Komisyonca görüşülmesine ilişkin işlemde eylemli içtüzük değişikliği yapılmıştır. Bu nedenle yapılan işlem yasanın tümünün geçerliliğini etkileyecek bir sakatlık doğurmuştur ve yasanın tümünün iptali gerekir. Şöyle ki: 2/2999 Esas numarasıyla kayda alınan Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Başkanlığınca 30.06.2020 tarihinde Adalet Komisyonuna havale edilmiştir. Ancak teklif 01.07.2020 tarihinde saat 11:07’de Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Grubuna tebliğ edilmiştir. Adalet Komisyonu Zimmet Defterinin ilgili sayfasının kopyası dilekçe ekinde sunulmuştur. Ancak Adalet Komisyonu teklifi görüşmek üzere 02.07.2020 Perşembe günü saat 16:00’da toplantıya ağırılmıtır.

TBMM İçtüzüğünün 36/1 maddesine göre Komisyona havale edilen ilerin görüşülmesine havale tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra balanabileceği, Komisyona gelen evrakın komisyon üyelerine dağıtılması halinde ise bu srenin dağıtım tarihinden itibaren balayacağı hükmü yer almaktadır. Komisyon yelerine dağıtılmıştır. Dolayısıyla srenin dağıtım tarihinden itibaren balayacağı İçtüzüğün 36/1. maddesi gereği açıktır.

İçtüzüğün 26. maddesinde Komisyonların toplantıya çağırılması düzenlenmektedir. 26. maddenin ikinci fıkrasında zorunluluk olmadıkça komisyon toplantısı için çağırının, en az iki gün önceden yapılacağı, bu ağırıda komisyon bakanınca hazırlanan gündemin de belirtileceği hükmüne yer verilmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise ağrı ve gündemin komisyon yelerine, Başbakanlığa, ilgili bakanlıklara, ve parti gruplarına ve diğer ilgili komisyonların bakanlıklarına ve teklifleri gündemde yer alan TBMM yelerinden ilk imza sahibine gönderileceği ve ayrıca ilan tahtasına asılacağı hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün amacının ilgililerin toplantıdan önce haberdar edilmesi suretiyle gündeme hazırlanmalarına olanak sağlamak olduğu açıktır. Demokrasinin geerleme mekanı olan parlamento, halkın temsilcileri yoluyla kendilerine uygulanacak kanunları kabul ettiği, yani bireylerin kendi kendini yönetme olanağı bulduğu mekanlardır. Temsili demokrasilerde bireyler kamusal otonomilerini ancak seçtikleri temsilcilerin yasama süreçlerine etkin bir şekilde katılarak, müzakerelerin etkin bir parçası olmalarıyla geerletirebilirler. Yani yasalar ancak ve ancak tüm ilgili temsilcilerin zgr müzakereleri ile kabul edildikleri takdirde ulusal iradenin ürünü olarak görülebilirler.

TBMM İçtüzüğünde yer alan bekleme süreleri ve ilan zorunluluğunun amacı ilgililerin müzakerelere hazırlanmasına ve katılımına olanak sağlamak olduğu açıktır. İçtüzüğün 26/2 maddesinde Komisyon toplantılarının ve gündeminin iki gün önceden dağıtılması ve ağrı yapılması ile 26/3 maddesinde parti meclis gruplarına ağrı ve gündemin dağıtılması zorunluluğunun birlikte dikkate alınması gerekmektedir. Ayrıca 36/1. maddede yer alan kırksekiz saatlik bekleme sresinin dağıtımdan itibaren balayacağına ilişkin hükmün birlikte okunması gerektiği de açıktır. Parti meclis gruplarının gündemdeki yasa teklifleri konusunda hazırlanması ve böylece müzakerelerin kalitesinin artması temel hedef olarak ngrlmtir.

Yukarıda belirtildiği gibi 2/2999 Esas sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin Adalet Komisyonunca görüşmelerine balanacağına ilişkin gündem TBMM CHP Grubuna 01.07.2020 günü saat 11:07’de tebliğ

edilmiş ve Komisyonun 02.07.2020 günü saat 16:00'da toplanacağı belirtilmiştir. Bu durumun açık bir şekilde İçtüzüğe aykırı olduğunu gören grup yetkililerince bildirim tarihi tutanak altına alınmıştır. Ayrıca Grup Başkanvekili Özgür Özel tarafından da durum ve İçtüzüğe aykırılık Meclis Başkanlığına bildirilerek önlem alınması ve İçtüzüğe aykırı toplantının yapılmasının önlenmesi talep edilmiştir.

Ne var ki, açık içtüzük ihlali yapılarak Adalet Komisyonu 02.07.2020 tarihinde saat 16:00'da toplanmış ve yasa teklifini görüşmüştür. İçtüzüğün 26. maddesinde yer alan toplantıya çağırının en az iki gün önce yapılması zorunluluğu açık bir şekilde ihlal edilmiştir. İçtüzük ancak zorunlu hallerde bu kurala istisna getirilebileceğini düzenlemektedir. Oysa somut olayda böyle bir zorunluluk bulunmadığı açıktır. Böyle bir zorunluluktan da söz edilmemiştir.

Yukarıda belirtildiği gibi TBMM'nin çalışma esaslarını düzenleyen İçtüzük, bireylerin kamu yönetimine katılma haklarının yani kamusal otonomilerini gerçekleştirmelerinin garantisi olduğundan sessiz anayasa olarak nitelendirilmektedir. Bu nedenle Anayasa, Meclis İçtüzüğü değişikliklerinin denetim yetkisini Anayasa Mahkemesine tanımıştır.

Anayasanın 148. maddesine göre Anayasa Mahkemesinin İçtüzük değişikliklerini denetleme yetkisi bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi, Anayasanın 148. maddesiyle kendisine verilmiş olan İçtüzüğün Anayasaya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetleme yetkisini kullanırken yalnızca ilgili işlemin tasarrufta bulunan organ tarafından nasıl nitelendirildiğine, nasıl adlandırıldığına veya bu işlemin nasıl bir yöntem izlenerek yapıldığına bakmakla yetinmeyerek, yapılış yöntemi ve adı ne olursa olsun hukuksal niteliği, etkisi ve doğurduğu sonuçları da gözetir. Buna uygun olarak Anayasa Mahkemesi, "hukuksal nitelikleri, etkileri ve meydana getirdikleri sonuçlar bakımından, Anayasaya uygunluk denetimine tabi tutulan kanun, KHK ve TBMM İçtüzüğü ile eşdeğerde bulunan ve bu nedenle de belirtilen işlemlere özgü yöntem ve isimlerle tesis edilip, hukuki varlık kazanması gereken bazı yasama tasarrufları, farklı yöntem ve isimlerle hukuk sistemine dahil edilerek Anayasaya uygunluk denetiminin kapsamı dışına çıkarılabilir" endişesiyle, "(...) adı yeni bir İçtüzük düzenlemesi veya değişikliği olmadığı ve İçtüzük yapılması ve değiştirilmesindeki yöntem uygulanmadığı halde değer ve etkisi bakımından birer İçtüzük kuralı niteliğinde olan TBMM kararları Anayasal denetime bağlı tutulabilir" saptamasını yapmıştır (E.2007/45, K.2007/54, k.t.1.5.2007)

Anayasa Mahkemesinin 12.12.1991 günlü ve E.1991/50 ve K.1991/50 sayılı kararında, Anayasanın 85. maddesi uyarınca sadece TBMM üyelerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına ya da üyeliklerinin düşmesine ilişkin TBMM Kararlarının denetiminin yapıldığı vurgulandıktan sonra aynen şu yoruma yer verilmiştir: "Dava dilekçesinde 6.6.1991 günlü TBMM kararının iptali istenildiğine ve bu karar dokunulmazlığın kaldırılması ya da üyeliğin düşürülmesiyle ilgili olmadığına göre, iş bir içtüzük düzenlemesi niteliğinde ise kuşkusuz Anayasa Mahkemesi'nce denetlenebilecektir. Bu durumda, anılan kararın içeriğinin içtüzük düzenlemesi niteliğinde olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. TBMM kararının İçtüzük düzenlemesi niteliğinde sayılabilmesi için o kararın "Meclis'in çalışmasıyla ilgili yöntem ve esaslara" ilişkin olması gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatları da bu doğrultudadır. Buna göre çalışma yöntem ve esaslarına ilişkin konuları içeren kararlar içtüzük düzenlemesi niteliğinde olup, bunun dışındakiler ise bu nitelikte değildir."

Kararın devam eden bölümünde ise şu kayıtlar yer almaktadır: "İçtüzüğün yasa tasarılarının görüşülmesine ilişkin öngördüğü yöntemden farklı bir biçimde oluşturulan dava konusu TBMM kararı, doğrudan Meclis'in çalışma yöntem ve esasları ile ilgili bulunmakta ve 53. maddeyi değiştirir nitelik taşımaktadır. Böyle bir uygulamanın, içtüzük değişikliği olarak

görülmemesi TBMM'nin çalışmalarında içtüzükteki kurallara uyma zorunluluğunu giderek zayıflatacak ve bu da eylemli uygulamaların yerleşik duruma geçmesine neden olacaktır.” saptamasından hareketle, TBMM Kararının eylemli bir içtüzük değişikliği niteliğinde olduğuna karar vermiştir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi, eylemli bir içtüzük değişikliği niteliğinde olan TBMM kararlarının Anayasa Mahkemesinin denetimi kapsamında olduğuna karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin Meclis kararlarının denetimine dair verdiği bir başka kararda, açıkça “kurul iradesinin Meclis kararı örtüsü altında gerçekleştirilmesi, hukuk devleti ve özgürlükler bakımından kimi zararlar doğurabilir” denmekte ve Meclis kararlarının bu nitelikleri haiz olduğu hallerde denetlenme zorunluluğunun altı çizilmektedir. Böylelikle Mahkeme, kendi ifadesiyle “Anayasayı dolanma girişimlerinin” hukuksal korumadan faydalanma imkanının önüne geçmek istemiştir (E.2007/62, K.2007/66, K.T.05.7.2007) Anayasa Mahkemesi, bu tavrı 1961 Anayasası döneminden beri benimsemiştir. Mahkeme, görev hususunu değerlendirirken bu nokta üzerinde durmaktadır.

Mahkemenin bu açık içtihadı karşısında TBMM Komisyonlarının toplanmasına ve zorunlu bekleme sürelerine ilişkin kuralların TBMM çalışmalarına ilişkin usul ve esaslarla ilişkili olduğunda kuşku bulunmamaktadır. Dolayısıyla açık bir şekilde içtüzük hükümlerine aykırı olan işlemler eylemli içtüzük değişikliği niteliğindedir. Meclis İçtüzüğü'nün 26. ve 36 maddelerine uygun şekilde gerçekleşmeyen söz konusu işlemler, eylemli içtüzük değişikliği oluşturmaktadır.

Eylemli içtüzük değişikliği doğası gereği içtüzükte öngörülen tüzük değişikliği kurallarına uyulmadan yapılan fiili bir uygulama anlamına gelmektedir. Bu şekilde alınan kararların Anayasaya aykırı olması halinde bunu denetlemek ve iptaline karar vermek, Anayasa Mahkemesinin yetkisi kapsamında olup, Mahkeme geçmişte bu yetkisini kullanarak iptal kararları vermiştir. Aynı şekilde, Mahkeme'nin, 2/2999 Esas sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin Adalet Komisyonunda çağrı ve zorunlu bekleme süresine uyulmadan görüşülmesi fiilen İçtüzüğü'nün askıya alınması olup, eylemli içtüzük değişikliği niteliği taşımaktadır. İçtüzüğü'nün fiilen askıya alınması suretiyle yapılan işlemlerin geçerlilik taşıması mümkün olmadığından 7249 sayılı Kanun'un tümünün iptaline karar vermesi gerekir.

Anayasanın 88. maddesine göre kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları İçtüzükle düzenlenir. Bu kuralın anlamı kanunların görüşülmesi ve kabul edilmesinde içtüzük hükümlerine uygun davranılması gerektiğidir. Eğer içtüzük hükümleri fiilen askıya alınarak bir kanun teklifi görüşülüyorsa o teklifin anayasaya uygun olarak kabul edildiği söylenemez. Böyle bir metnin kanun olarak kabul edilerek Cumhurbaşkanının imzasına sunulması ve uygulamaya konulması, açıkça Anayasaya aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, İçtüzüğü'nün 26. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 36. maddesinin birinci fıkrasının fiilen askıya alınması suretiyle görüşülüp kabul edilen 7249 sayılı kanun eylemli içtüzük değişikliği niteliğine sahip olup açıkça Anayasanın 88. maddesine aykırıdır ve tümünün iptali gerekir.

B- 7249 SAYILI KANUNUN İLGİLİ MADDELEREİNİN ANAYASAYA AYKIRILIĞI

Yukarıda gösterildiği üzere; 11.07.2020 tarih ve 7249 sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, eylemli içtüzük değişikliği nedeniyle Anayasa'nın 88. maddesine aykırıdır ve bu nedenle, Kanun'un tümünün Anayasa Mahkemesi tarafından iptali gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin Kanun'un tümünü eylemli içtüzük değişikliği nedeniyle iptal etmemesi halindeyse; aşağıda sıralanan maddelerin, ortaya konulacak gerekçeler çerçevesinde iptal edilmesi gerekir.

1)- 7249 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 6. Maddesinde yapılan değişikliği Anayasa'ya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yer barosu" ibaresi "baro" şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişikliğin amacı, 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine olanak tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, bir ilde birden çok baro kurulmuş olması halinde bu barolardan birine yazılma talebinde bulunulmasına olanak tanınmıştır.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

a. Anayasanın 135. maddesine aykırılık

Hukukumuzda barolar kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olarak kamu tüzelkişiliği statüsünde düzenlenmiştir. Anayasanın 135. maddesinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları şöyle düzenlenmiştir:

"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadî teşebbüslerinde aslî ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz.

Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.

Bu meslek kuruluşları ve üst kuruluşları organlarının seçimlerinde siyasî partiler aday gösteremezler.

Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idarî ve malî denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir.

Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçtirilir.

Ancak, millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, meslek kuruluşlarını veya üst kuruluşlarını faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, yirmidört saat içerisinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.”

Görüldüğü gibi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu hizmeti niteliği ağır basan mesleklerin icrasına ilişkin temel ilkeleri belirlemek, mesleğin disiplinini ve meslek ahlakına uygun davranılmasını sağlamak, ayrıca meslek mensuplarının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak gibi görevleri bulunmaktadır. Anayasa bu kuruluşların kanunla kurulmasını öngörmüştür. Diğer taraftan, kamu tüzelkişiliği statüsü ile bu kuruluşların organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilmesi ilkesi benimsenmiştir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları içinde baroların özel bir yeri ve konumu bulunmaktadır. Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesine göre avukatlık, kamu hizmeti ve serbest meslektir. Ayrıca Kanun, avukatlığı yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmanın temsili yetkisi ile donatmıştır.

Kanunun 2. maddesinde avukatlığın amacı hukuki münasabetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak olarak tanımlamıştır. Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına özgüler.

Yargı erkinin bir unsuru olarak adaletin gerçekleştirilmesindeki rolü dolayısıyla Kanun, yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıfların avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorunda olduğunu düzenlemiştir.

Kanunun bu hükümleri, avukatlık mesleğinin özel konumunu ortaya koymaktadır. Aynı özel konum, avukatlık mesleğinin düzenleyici kurumu olan barolar için de söz konusudur. Kanun'un 76. maddesinde barolar, "avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak; meslek düzenini, ahlâkını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları" şeklinde tanımlanmaktadır.

Görüldüğü gibi barolar yalnızca meslek mensuplarının haklarını korumak ve mesleğin düzenini, disiplinini ve ahlakını sağlamakla değil, aynı zamanda hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmakla da görevlendirilmişlerdir. Diğer taraftan yasa, baroların çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdürmesini zorunlu kılmıştır. Bu hükümler de açıkça baroların Anayasanın 2. maddesinde öngörülen Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan insan haklarına saygılı, demokratik hukuk devleti niteliklerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir role ve işleve sahip olan kuruluşlar olarak öngörülmüştür.

Barolar birer kamu tüzelkişiliğidir. Dolayısıyla barolar örgütlenme özgürlüğü kapsamında oluşturulmuş, giriş ve çıkışın serbest olduğu iradi sivil toplum örgütleri olmayıp, bunlardan nitelik olarak ayrılmaktadır. Barolar kamu tüzelkişiliğine sahip birer kamu kurumu iken dernek, vakıf ve sendikalar, kişilerin gönüllülüğü temelinde özel hukuk tüzelkişileridir. Buna karşılık, kamu tüzelkişiliği statüsündeki baroya, avukatlık mesleğinin icrası için kaydolma zorunluluğu bulunmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, bir mesleğin düzenini ve disiplinini sağlamak üzere kurulan meslek kuruluşlarının Sözleşmenin 11. maddesinde öngörülen örgütlenme özgürlüğü kapsamına girmediğini ve bu kuruluşlara kayıtolma zorunluluğunun negatif örgütlenme özgürlüğüne (üye olmama özgürlüğü) müdahale teşkil etmediğine karar vermiştir (Case of Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium, no. 6878/75; 7238/75, 23.06.1981, para. 63,64).

Aynı şekilde Anayasa Mahkemesi de, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kamu hukuku kural ve usullere tabi olduğunu belirtmiştir:

“Mesleki kuruluşları yasayla düzenlenen mesleklerin verdikleri kamu hizmetinde düzeylerini korumak ve mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulurlar. Bu tür mesleki kuruluşların çok partili demokratik düzen içerisinde giderek etkili bir baskı grubu haline gelmeleri ve bu şekilde örgütlenen menfaat grupları arasındaki dayanışmanın toplum çıkarları aleyhine gelişmesi tehlikesi, bunların kamu hukuku kural ve usulleriyle yönlendirilmesini zorunlu kılmış ve sosyal bir olgu olarak öteden beri varlıklarını koruyabilmiş bu kuruluşları Anayasal bir kurum haline dönüştürmüştür” (AYM, E.1991/4, K. 1991/45).

Vurgulandığı üzere, özel hukuk tüzel kişilerinin kurulması kişilerin iradesine bağlı iken, kamu tüzel kişilerinin kanunla kurulması ve katılım zorunluluğunun bulunmasıdır. Özel hukuk tüzel kişiliğine sahip örgütlenmeleri, kamu tüzel kişiliğine sahip kurumlardan ayıran irade ölçütü, Anayasa Mahkemesi tarafından da bu hususu açıkça ortaya-konmuştur:

“35. AİHM kararlarında Sözleşme'nin 11. maddesi kapsamında korunan “örgüt”; kişilerin serbest iradeleriyle kurulan, ortak bir amaç için bir araya gelen kişiler topluluğudur. İrade unsuru, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip toplulukları, kamu tüzel kişiliğine sahip topluluklardan ayıran en önemli ölçüdür (Le Compte, Van Leuven ve De Meyere/Belçika, 6878/75, 7238/75, 23/6/1981, § 43; Barthold/Federal Almanya, 8734/79, 25/3/1985, § 61; Sigurdur Sigurjonsson/İzlanda, 16130/90, 30/6/1993, § 31). Kanunla kurulmuş olmanın yanında üyeliğin zorunlu olup olmadığı, idari yetkiler kullanıp kullanmadığı, düzenleme ve disiplin yaptırımı uygulama yetkisinin varlığı gibi ölçütler de dikkate alınmaktadır. Kamu iradesi bulunmayan toplulukların örgütlenme özgürlüğü temelinde, kamu gücüne karşı menfaatlerinin korunması için dayanışma ve toplu ifade gücünden faydalanması söz konusu olmaktadır.” (Hüseyin Demirdizen, B. No: 2014/11286, 21/9/2016, § 35)

Aktarılan ölçütler ışığında, -yetki alanı il sınırları ile örtüştüğünden- bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın 135. maddesinde ve Avukatlık kanununda öngörülen ilkelere aykırılık oluşturur.

Öncelikle, 7249 sayılı Kanun'un 15 maddesi ile 5000'den fazla avukatın bulunduğu illerde 2000 avukatın imzası ile yeni baro kurulmasına olanak tanınmaktadır. Bu düzenlemenin, baroların kurulmasını -pozitif hukukumuzda yeri olmayan- melez bir niteliğe büründürdüğü açıktır. Yani her ilde baro kurulması zorunlu iken, 5000'den fazla avukat olan illerde yeni baro kurmak ihtiyari ve iradi hale gelmektedir. Buna göre, İstanbul'da mevcut avukat sayısı dikkate

alınarak tek bir baro olması ya da –kamu kurumlarında çalışan avukatların da hesaba katılmasıyla- en az 25 ayrı baro kurulması, tamamen iradi hale gelmiştir. Haliyle, serbest avukatlık yapmak için baroya kayıtlı olmak zorunlu olmasına rağmen bu üyeliğin bir ildeki hangi baroya olacağı konusunda ihtiyarılık olduğu gibi bir ilde yeni baroların kurulup kurulmayacağı da ihtiyari nitelik taşıyan bir örgütlenme haline getirilmiş bulunuyor. Bu gönüllülük ilkesi, baroyu, Anayasa madde 135 gereği kamu tüzel kişiliği statüsünden çıkarıp, dernek ve sendika benzeri örgütlenmeye indirgemektedir.

5000’den fazla avukat bulunan illerde 2000 avukat birleşerek üye olmalarının zorunlu olduğu baroyu kendileri kurabileceklerdir. Böyle oksimoron bir yapının Anayasanın 135. maddesinde öngörülen kamu tüzel kişiliği niteliği ile bağdaşmadığı açıktır. Yukarıda belirtildiği ve Anayasa Mahkemesi tarafından açıkça ortaya konulduğu gibi kurulması ihtiyari olan bir kuruluşun kamu tüzel kişiliği ile uyumlu olduğu söylenemez. Haliyle, ancak yasa ile kurulabilen bir meslek kuruluşunun, meslek mensuplarının gönüllü girişimiyle kurulması mümkün değildir.

Dünyada barolar yargı çevresi esasına göre örgütlenmiştir. Ülkemizde de temel olarak iller yargı çevresi olarak belirlendiğinden barolar da iller ölçeğinde örgütlenmiştir. Ancak aynı yargı çevresinde birden fazla baro örgütünün bulunduğu demokratik bir ülke örneği bulunmamaktadır. Kendi iktidarları karşısında boyun eğmeyen savunma mesleğini yok etmek isteyen otoriter yönetimler aynı yargı çevresinde kendi destekledikleri alternatif barolar kurarak bu amaçlarını gerçekleştirme arayışına girebilmektedirler. Nitekim İran’da avukatları kontrolü altına alamayan molla rejimi, 7 Ocak 2001 tarihinde meclisten geçen üçüncü kalkınma yasasının 187. maddesiyle müşavirler merkezi adı altında yeni bir baro kuruluşu öngörülmüş ve böylece iktidar destekli avukat-iktidar karşıtı avukat ikiliği fiilen öne çıkarılmıştır. Bunun sonucu olarak iktidar yanlısı baro üyeleri yargı nezdinde daha itibarlı görülmeye başlamış ve müvekkil için davayı kazanmak önem taşıdığından iktidar yanlısı olan ve kalkınma yasasının 187. maddesi üzerine kuruldukları için “187 madde avukatları” adıyla tanınan avukatlar, hem mahkemelerde hem de müvekkil nezdinde avantajlı bir konuma sahip olmuştur. Bunun sonucu baronun çok kıdemli ve eski avukatları bile barodan istifa etmek ve müşavirler merkezine geçmek zorunda kalmışlardır. Böylece “iktidar karşıtı” sıfatı verilen avukatlar fiilen işsizlik ve ekonomik sıkıntılara sürüklenmişlerdir. (<https://daktilo1984.com/forum/iranda-iktidar-destekli-parallel-baro-avukatligi-nasil-yikti/>).

Yukarıda belirtildiği gibi Anayasanın 135. maddesinde düzenlenen kurumların varlığı, mensuplarının hak ve menfaatlerini korumaya indirgenemez. Böyle olsaydı, gönüllülük temelinde kurulan mesleki örgütler yeterli olabilirdi. Yani dernek ya da sendika şeklinde örgütlenerek isteyen kişiler mesleki menfaatlerini koruma yoluna gidebilirdi. Oysa Anayasa böyle bir düzenleme öngörmemiş, zorunlu üyelik öngören ve mesleğin düzenini, güvenilirliğini sağlayacak kamu tüzel kişiliklerinin kurulmasını zorunlu tutmuştur. Mesleklerin kamu hizmeti boyutu ağır bastığı için ayrı ve tekli bir örgütlenme modelini benimsemiştir. Zira Anayasanın 135. maddesinde tekli ibaresi geçmese de bütün düzenlemeler, bu kuruluşların tek olacağı kabulü üzerine inşa edilmiştir. Bu kurumların bir çevrede birden fazla olabileceğine dair tek bir ima ya da işaret maddede yoktur. Benzer şekilde; kanunda baroların adli mahkemelerin yargı çevrelerinde kurulacağı yazılı olan ama aynı yargı çevresinde tek baro kurulacağı açıkça belirtilmeyen Fransa’da da (71-1130 sayılı Kanun, m.15/1), hiçbir adli mahkemenin yargı çevresinde birden fazla baro bulunmamaktadır. Bir başka deyişle, aşıkâr olan tekli baro sisteminin ilgili normda açık şekilde vurgulanmamış olması, Türkiye’ye özgü bir durum değildir. Kaldı ki, meslek örgütlerini kamu tüzel kişiliği şeklinde düzenleyen bir Anayasanın bir bölgede aynı işi yapmak üzere birden fazla kamu tüzel kişiliği kurulmasına izin verdiğini

düşünmek olanaksızdır. Anayasa, kamu hizmeti niteliği ağır basan mesleklerin, özel hukuk alanında örgütlenmesini olanaklı kılan bir model benimsemediğine göre, bu Anayasa yürürlükte olduğu sürece kamu hizmeti niteliği baskın olan mesleklerin özel örgütlenmesine olanak tanıyan düzenlemeler Anayasaya aykırı olacaktır.

Ayrıca yukarıda açıklandığı gibi avukatlık mesleği ve barolar, kamu hizmeti niteliği taşıyan diğer-mesleklere göre daha özel bir niteliğe de sahiptir. Avukatlık, yargı erkinin üçlü sacayağının biri olan savunmayı temsil yetkisine sahiptir. Avukatların bu işlevi, Cumhuriyetin nitelikleri olarak insan haklarına, dayanan demokratik hukuk devletinin hayata geçirilmesinde vazgeçilmezdir. Zira hukuk devletinin bağımsız yargı ekseninde temel bir ögesi olan adil yargılama, ancak avukatların yargılama sürecine etkin bir şekilde katılımı ile sağlanabilir. Kanun koyucu, bunu dikkate alarak Baroların görevleri arasında hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını koruma ödevini de saymıştır.

Bu nedenle avukatlık meslek kuruluşu olan baroların yargının temel bileşenlerinden biri olduğu göz ardı edilemez. Bu da çoklu baro düzenlemesinin 135. maddede öngörülen kamu tüzel kişiliği şeklindeki mesleki örgütlenme modeli ile bağdaşmadığını göstermektedir. Çoklu baro sistemi, 135. maddede kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için öngörülen amaçlarla da çatışma içindedir ve bu yönden Anayasaya aykırıdır.

İkinci olarak, çoklu baro sisteminin Anayasanın 135. maddesinde belirtilen amaçlarla uyumlu olduğunu da söylemek mümkün değildir. 135. maddeye göre barolar; i.) avukatların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, ii.) avukatların meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, iii.) avukatlık mesleğinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, iv.) avukatların birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak v.) avukatlık meslek disiplini ve ahlâkını korumak amacıyla kurulacaklardır.

Bir mesleğin düzeni, disiplini ve ahlakını korumakla görevlendirilen kamu tüzel kişiliğine sahip kurumların aynı yargı çevresinde birden fazla olması demek, meslek mensuplarının aynı niteliklere sahip pek çok kurumdan herhangi birini seçebilmeleri anlamına gelecektir. Kanun'un genel gerekçesinden anlaşıldığına göre, 2019 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de barolara kayıtlı avukat sayısı 127.691 olup bu avukatlardan 46.052'si İstanbul Barosuna, 17.598'i Ankara Barosuna, 9.612'si ise İzmir Barosuna kayıtlı kayıtlıdır. Bu durumda öngörülen düzenlemeye göre İstanbul'da 23, Ankara'da 8, İzmir'de ise 4 baro kurulması teorik olarak mümkündür. Hatta, üye sayılarındaki artış dikkate alındığında günümüz itibarıyla yukarıdaki rakamların birer fazla sayıda baro kurulması mümkün hale gelmiştir. Dahası, gerekçeden aktarılan sayıların baro levhasına kayıtlı avukat sayısını göstermesine karşılık, Genel Kurul aşamasında değişiklik önergesi ile, baro levhasına kayıtlı avukatlara, "kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde görev yapan avukatlar"ın da eklendiği (md.15) dikkate alınır, adı geçen üç ilde yeni baro kurulması için hesaba katılacak avukat sayısı hayli yükselecektir. Bu durumda, aynı yargı çevresinde 25 farklı baronun kurulması halinde mesleki düzeni, disiplini ve meslek etiğini sağlamak mümkün olmayacaktır, zira aynı yargı çevresinde 25 farklı uygulama ile karşılaşma olasılığı pek yüksektir. Bu durumda bir baronun uygulamaya koyduğu etik ilkelerden hoşnut olmayan bir avukat, başka bir baroya kaydını aldırma olanağına sahip olacaktır.

Barolar arasında meydana gelecek ideolojik, ekonomik ve siyasi rekabet, uygulamalarda yozlaşmaya neden olacak ve meslek düzen ve disiplininden söz etmek imkânsız hale gelecektir. Ayrıca, böyle bir bölünmüşlük içinde 135. maddede öngörülen diğer amaçları gerçekleştirmek, mesela avukatların menfaatlerini korumak de mümkün olmayacaktır. Çoklu baro sisteminin

135. maddede öngörülen amaçları daha iyi gerçekleştireceğine dair meşru ve haklı tek bir argüman bulunmamaktadır. Aksine pek çok bakımdan mesleğe ve avukatlara zarar verme olasılığı çok yüksektir. Etnik, dinsel, ideolojik, siyasi kimlikler üzerinden oluşturulacak yeni barolar, farklı çatışmalara zemin hazırlayabilecektir. Bu gruplar arasında yaşanacak ideolojik, ekonomik ve siyasi çatışmalar, avukatlık mesleğinin varlık nedeni olan adil yargılanma hakkının güvencesi olma işlevini yerine getiremez hale getirecektir.

Her avukatın üye olduğu baro yoluyla siyasi, ideolojik, etnik veya dinsel ya da bölgesel kimliğin açık hale gelmesi, yargılamanın tarafsız yapılmasını imkânsız hale getireceği gibi savunma mesleğini siyasallaştıracak, siyasal kutuplaşmalar ve çatışmalar, avukatların örgütlenmesini, birbirleri ile veya diğer erklerle ilişkilerini de belirleyici hale gelecektir. Siyasi iktidara yakın olan barolar ve olmayan barolar arasında kamu kaynaklarının dağıtımında ve kamu kaynaklarından yararlanmada ayrımcı muameleler ortaya çıkacaktır.

Bugün TBMM’de sayısal çoğunluğa sahip parti ve iktidarı, 2010 Anayasa değişiklikleri ile getirdiği HSYK seçimlerinde yargıçların oy kullanmasını sağlayan uygulamayı 2017 Anayasa değişikliği ile ortadan kaldırmıştır. Bu değişikliğin temel nedeni olarak seçimlerde oluşan ayrışmanın yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına zarar verdiği argümanıdır. Şimdi ise, örgütsel ölçekte çok daha derin bir ayrışmaya neden olacak olan söz konusu düzenlemeyi yargının savunma ayağı için getirmektedir. Bu ayrışmanın adil yargılama ve yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı için doğuracağı sakıncalar, aşağıda ayrıca ele alınacaktır. Ancak mesleğin niteliği açısından doğuracağı zararlar da dikkate alınmalıdır.

Üçüncü olarak, Anayasanın 135. maddesinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kanunla kurulması gerekmektedir. Oysa yasada öngörülen sisteme göre 5000’den fazla avukat olan illerde 2000 avukat yeni bir baro kurabilecektir. Dolayısıyla burada baro kurmak tamamen avukatların iradesine bırakılmıştır. Gönüllü kuruluş esasına dayanan bu sistemin kamu tüzel kişiliği anayasal statüsü ile bağdaşmadığı ve kanunla kurulma ilkesine aykırı olduğu açıktır.

Dördüncü olarak, Anayasanın 135. maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının seçimlerinde siyasi partilerin aday gösteremeyeceği kuralını içermektedir. Çoklu baro sistemi yukarıda belirtildiği gibi etnik, siyasi, dini veya ideolojik temelde baroların kurulmasına fiilen olanak tanımaktadır ve onun sonucunda siyasi partilere angaje baroların kurulması ve siyasi partilerin doğrudan partilere müdahale etmesi de mümkün hale gelmiştir. Bu yönden de düzenleme, Anayasanın 135. maddesine aykırıdır.

Ayrıca çoklu baro sistemi, Anayasanın 135. maddesinde öngörülen amaç dışı faaliyette bulunma yasağına aykırılık teşkil etmektedir. Zira etnik, siyasi, dini veya ideolojik temelde kurulan baroların Anayasada öngörülen amaçlar dışında faaliyet göstermesi olası hale gelecektir. Gerçekten de, aynı ildeki barolar, baro kamu tüzelkişiliğine içkin olmayan dışsal itkilerle kurulacağından, amaç dışında faaliyette bulunma yasağının ihlali kaçınılmaz olacaktır. Zira çoklu olma durumu ve avukatlar için barosunu seçme hakkı, zorunlu olarak baroların içkin mesleki amaçları dışındaki değerlendirme ölçütlerini genelleştirecektir.

Bir başka aykırılık da, kamu avukatlarının barolara üye olmalarını kendi tercihlerine bırakan hüküm açısından söz konusu olacaktır. Kamu kurumlarında çalışan avukatların baroya üye olma zorunluğu yoktur. Çoklu baroda bu kuralın uygulanması açısından büyük zorluklar ortaya çıkacaktır. Zira siyasi iktidarlar çeşitli yöntemlerle kendi emri altında çalışan kamu avukatlarını kendi ideolojilerine veya siyasi görüşlerine yakın gördükleri barolara kaydolmaya

teşvik edecek, hatta zorlayabilecektir. Çünkü, 2., 3.,4....baroların kurulmasında siyasal saikler belirleyici olacağından, siyasal iktidar güdümünde kurulan barolara, mobing yoluyla “bindirme üye” kaydetme riski ortaya çıkacaktır.

Diğer taraftan yasaya aykırı hareket etmesi halinde meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine son verilmesi olanağı tanınmıştır. Siyasal temelde oluşmuş barolar açısından bu yetkinin ayrımcı bir şekilde uygulanması olasılığı da çok yüksektir. Bu nedenle çoklu baro öngören düzenlemelerin tamamı, Anayasanın 135. maddesine yukarıda açıklanan pek çok yönden aykırılık oluşturmaktadır.

b. Anayasanın 2., 9., 36. ve 138. maddelerine aykırılık

Yukarıda açıklandığı gibi avukatlar, yargı erkinin bir unsuru olan savunmanın temsilcisidirler. Bu yönüyle de adil yargılanma hakkının güvencesi ve hukuk devleti ilkesinin temel dayanakları arasında yer almaktadırlar. Adil yargılanma ilkesinin alt unsurları olan, tarafsız ve bağımsız mahkemeler önünde yargılanma, savunma hakkı, silahların eşitliği gibi temel ilkelerin tamamı, çoklu baro sistemi ile ciddi tehdit altına girmiştir.

Öncelikle, yukarıda da belirtildiği gibi ideolojik ve siyasal temelde kurulan barolar avukatlara bir siyasal kimlik atfına neden olacaktırlar. Bu açık siyasal kimlik, yargılama makamlarının tarafsızlığı açısından ciddi bir sorun teşkil edecektir. Yargı ve savcılarının bağımsızlığı konusundaki ciddi ve derin sorunlar dikkate alındığında özellikle siyasal iktidara yakın olan barolara mensup avukatların yargı karşısında avantajlı olacağı yönündeki bir algı bile hem yargıya güveni ortadan kaldıracak hem de tarafsız yargı ilkesini ihlal edecektir. Gerçekten de; rakip iki avukatın farklı ideolojik eğilimli avukatların toplandığı ayrı barolara kayıtlı olduğu davalarda, yargıcın, kendi kişisel politik eğilimi itibariyle avukatlardan birisine sempati, diğerine de antipatiyle yaklaşması ya da en azından, durumun kamuoyu ve ilgililer açısından böyle algılanması riski doğacaktır. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin yerleşik içtihadına göre İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı açısından mahkemelerin tarafsız ve bağımsız davranması yeterli değildir, mahkemeler aynı zamanda bağımsız ve tarafsız da görünmelidirler. (Bağımsızlık açısından, bkz. AİHM, Şahiner-Türkiye, 25 Eylül 2001, başvuru no: 29279/95, &44. Tarafsızlık açısından bkz.; AİHM, Castillo Algar-İspanya, 28 Ekim 1998, başvuru no: 28194/95&45). Tarafsız görünüme zarar verecek ve yargıya olan güveni örseleyecek çoklu baro düzenlemesi bu nedenle hem Anayasanın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkına hem de Anayasanın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Nitekim Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Dunja Mijatovic kanun teklifi gündeme geldiğinde kendisinin hazırladığı Türkiye Ziyaret Raporuna atıfla getirilen düzenleme ile oluşturulan çoklu baro sisteminin yargı bağımsızlığına ilişkin sorunları daha da derinleştirmesinden kaygı duyduğunu dile getirmiştir. (<https://www.facebook.com/CommissionerHR/posts/1589924127850158>)

Diğer taraftan öngörülen çoklu baro sistemi, Anayasanın 9. ve 138. maddelerinde öngörülen yargının tarafsızlığına ve bağımsızlığına ilişkin temel gerekliliklere de açıkça aykırıdır. Zira çoklu baro uygulaması, avukatlık mesleğiyle baroların görev tanımı içinde yer alan amaçlara yönelik faaliyetlerini oldukça zorlaştıracak ya da imkânsız hale getirecektir. Yasada barolar için bir görev olarak yüklenen hukukun üstünlüğü ve insan haklarının korunması yönünde faaliyet yürütme ödevi, siyasal temelde oluşmuş baroların iktidar karşısındaki tutumları çerçevesinde önemli ölçüde ihlal edilme olasılığı ortaya çıkacaktır.

Bölünme ile güç kaybeden barolar, iktidar yanlısı ya da karşıtı şeklinde konumlandıklarında gösterdikleri çabalar hukuki değil, siyasi çaba olarak yaftalanacak ve hem barolar iktidar karşısında siyasi polemğin tarafı haline gelecek hem de temel hakların korunmasına yönelik çabalar sonuçsuz kalacaktır. Bu nedenle çoklu baro düzenlemesi, avukatlık mesleğinden beklenen hukuk devletine ve adil yargılama güvencelerine ilişkin tüm işlevlerin gerçekleşmesini olanaksız hale getirecektir. Haliyle çoklu baro düzenlemesi, Anayasanın vazgeçilmez temel ilkeleri olan hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, adil yargılama hakkını düzenleyen başta 2. madde olmak üzere 9., 36. ve 138. maddelere açıkça aykırıdır.

c. Anayasanın 2. maddesine aykırılık

Ayrıca çoklu baro uygulaması, Anayasa'nın 2. maddesinde ifadesini bulan "insan haklarına saygılı" hukuk devleti kavramına da aykırılık taşımaktadır (Anayasa'nın 14. maddesi de, 2001 değişikliğinde "insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyet" kavramını kullanmaktadır; bu nedenle, "insan haklarına saygılı" deyimini, "insan haklarına dayanan" şeklinde anlaşılmalıdır ve yorumlanmalıdır). Avukatlık Kanunu'nun 76. maddesinin ilk fıkrasına göre; "insan haklarını savunmak ve korumak", bir kamu tüzelkişiliği olarak baroların öncelikli görevlerindedir. Şu halde, baroların, devletin dayanağını oluşturan temel değeri koruma ve savunma görevi vardır. Baroların insan hakkı savunuculuğu çerçevesinde iktidar uygulamalarını eleştirmeleri, -iktidarda hangi siyasi partinin olduğu konusundan bağımsız olarak- onların temel görevidir. Bu itibarla; baroların insan hakkı savunuculuğu, kamu tüzelkişiliği sıfatıyla yüklenilmiş bir görevdir ve siyasi partizanlıkla ilgisizdir. Oysa çoklu baro uygulamasında, siyasal iktidara yakın baroların, iktidar uygulamalarına karşı insan hakkı savunuculuğu görevlerini yerine getirmekten kaçınacaklarını öngörmek zor değildir. İnsan hakları savunuculuğu, iktidar partisine yakınlığa ya da hakkı savunulacak kişi ya da grubun kimliğine göre ifa edilecek ya da edilmeyecek bir görev değildir. Tekçi, yekpare blok şeklindeki baro uygulaması; kamu tüzelkişiliğinin doğasına uygun olduğu gibi, insan haklarına saygılı ve insan haklarına dayalı hukuk devletinin varlığı açısından da bir zorunluluktur. İnsan hakları; çoklu uygulamanın yol açacağı parçalı ve partizan baro yapısının rekabetçi, savunacağı hak mağduru bakımından ayrımcı ve sesi cılızlaşmış profiline kurban edilemez. Çoklu baro uygulaması, baroların insan hakkı savunuculuğuna ilişkin hayati görevlerini yerine getirme kabiliyetlerini ciddi ölçüde zaafa uğratacaktır. 15. madde, bu nedenle, Anayasa'nın "insan haklarına saygılı" (madde 14 ışığında "dayanan) hukuk devleti kavramını öngören 2. maddesine aykırıdır.

Son olarak Anayasanın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesi bütün işlemlerde olduğu gibi yasama işlemlerinin de kamu yararı amacıyla yapılmasını gerektirir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına göre, kanunların kamu yararının sağlanması amacıyla yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi, hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığı incelenebilir (AYM, E.2017/16, K.2019/64, 24/07/2019, § 65-66).

Dava konusu kanunun hangi koşullarda gündeme geldiği dikkate alındığında bu kanunun kamu yararı amacıyla çıkarılmadığı, iktidar partisinin ve liderinin baro başkanlarının, özellikle de Ankara barosunun bazı faaliyetlerine tepki olarak gündeme geldiği açıktır. Ankara barosunun yasadan kaynaklanan ödevi doğrultusunda bazı ağır hukuka aykırılıklar ve insan

hakları ihlalleri ile ilgili çalışmalarını iktidarı rahatsız etmiş, en yüksek düzeyde yürütmenin beyanlarına muhatap olmuştur. Son olarak yasa teklifinin parti grup başkanvekillerinin imzası ile sunulması da iktidar partisi lideri ve yürütme organı olan Cumhurbaşkanının talimatlarının arkasından gerçekleşmiştir. Diyanet İşleri Başkanının açıklamalarına karşı Ankara Barosu tarafından yapılan açıklama, siyasal iktidar ile baroları karşı karşıya getirmiş ve Cumhurbaşkanının doğrudan baroları hedef almasının ardından yasa teklifi gelmiştir.

7249 sayılı yasanın tek bir amacı bulunmaktadır; o da varlık nedeni çerçevesinde hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunan Ankara, İstanbul ve İzmir barolarını bölerek gücünü azaltmak ve Barolara Birliği seçimlerinde bu baroların belirleyici rolünü ortadan kaldırmaktır. Yukarıda etraflı bir şekilde açıklandığı gibi,-düzenleme, anayasanın pek çok temel ilkesine ve avukatlık mesleğinin niteliğine aykırıdır. Buna rağmen ısrarla ve inatla, jet hızıyla ve hiçbir görüş, eleştiri ve öneriyi dikkate almadan ve hiçbir değişiklik yapmadan parlamentoda kabul edilen söz konusu düzenlemenin haklı ve meşru tek bir gerekçesi bulunmamaktadır. Kanunun gerekçesi olarak öne sürülen hiçbir açıklamanın gerçeklikle ilişkisi bulunmamaktadır. Ülke genelindeki illerin çok büyük bir kısmında tekli baro sistemini sürdürüp, diğer yandan yalnızca üç büyük ilde çoklu baro uygulamasına yol açacak bir kuralı benimseyerek ülkeyi meşru ve haklı bir neden olmaksızın tekli ve çoklu baroya sahip illere bölen kanunun çoklu baro düzenlemesi öngören hükümlerinin kamu yararı amacıyla çıkarılmadığı açıktır. Kamu yararı amacı güdülmeyeceği gibi, çoklu baro düzenlemesi, demokratik toplum gereği de değildir.

İktidarın baroları kontrol etme ve güçleri kırma amacının kamu yararına değil, bir siyasi partinin ve liderinin çıkarına hizmet ettiği açık olup kamu yararı amacıyla çıkarılmadığı gibi kötü niyetli olarak nitelenebilecek yasa, amacı bakımından Anayasanın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle kanunun çoklu baro düzenlemesi öngören hükümleri Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır ve iptali gerekir.

2) 7249 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarenin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasına "ve staj yaptığı baroya kayıtlı ibaresi eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde stajın ikinci altı aylık kısmı, staj yapılan baroya kayıtlı bir avukatın yanında yapılabilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

3) 7249 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "baroya" ibaresinin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yer barosuna" ibaresi "baroya şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişikliğin amacı, 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde staj başvurusu o ildeki herhangi bir baroya yapılabilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

4) 7249 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan "staj yaptığı baroya kayıtlı" ibaresinin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan "o baroya yazılı" ibaresi "staj yaptığı baroya kayıtlı" şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde staj başvurusunda ibraz edilmesi gereken tanıtma kâğıdının staj yapılan baroya kayıtlı iki avukat tarafından düzenlenmesi gerekecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

5)- 7249 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 42. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarelerin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 42. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "gelmesi hallerinde," ibaresinden sonra gelmek üzere "avukatın kayıtlı olduğu" ibaresi ve "yürütmek için" ibaresinden sonra gelmek üzere "kendi barosuna kayıtlı" ibaresi eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde bir avukatın geçici olarak görevlendirilmesine ilişkin işlemler, kayıtlı olunan baro tarafından yerine getirilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

6) 7249 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 44. maddesinde yer alan "aynı ilde kurulu barolardan herhangi birine" ibarelerinin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 44. maddesinde yer alan "aynı baroya" ibareleri "aynı ilde kurulu barolardan herhangi birine" şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde aynı büroda birlikte çalışma ve avukatlık ortaklığı kurma için aynı baroya kayıtlı olma şartı aranmayacaktır.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

7) 7249 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 50. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümlenin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 50. maddesinin birinci fıkrasına, "Birden fazla baronun bulunduğu illerde baro için ayrılacak yer Türkiye Barolar Birliğine tahsis edilir ve Birlik, barolara kayıtlı avukat sayısını esas alarak bu yeri barolara

tahsis eder.” cümlesi eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun’un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde adalet dairelerinde barolara ayrılacak yer, Türkiye Barolar Birliğine tahsis edilecek ve Birlik bu yeri, kayıtlı avukat sayısını dikkate almak suretiyle barolara tahsis edecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Ayrıca bu şekilde her baroya adalet bürolarında tahsis edilen yerlerin yeterliliği konusu avukatlar ve barolar arasında tartışma ve polemik konusu olacak, avukatlar arası işbirliği ve dayanışma daha da zedeleneyecektir. Siyasi bölünmüşlük ve iktidara yakınlık bu gibi konularda da etkili olacaktır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

8) 7249 sayılı Kanun’un 9. maddesiyle 1136 sayılı Kanun’un 58. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarenin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun’un 9. maddesiyle 1136 sayılı Kanun’un 58. Maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Cumhuriyet savcısı denetiminde ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “kayıtlı olunan” ibaresi eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı, 7249 Sayılı Kanun’un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde avukatların bürolarında ve konutlarında yapılacak arama, hakkında soruşturma yürütülen avukatın kayıtlı olduğu baro temsilcisinin katılımıyla yapılacaktır.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

9) 7249 sayılı Kanun’un 11. maddesiyle 1136 sayılı Kanun’un 64. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına eklenen ibareler ile aynı madde ile değiştirilen üçüncü fıkrasında yer alan “kararı veren baronun” ibaresinin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 64. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "düşmedikçe," ve ikinci fıkrasında yer alan "avukat hakkında," ibarelerinden sonra gelmek üzere "kayıtlı olduğu" ibareleri eklenmiş ve üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "baro" ibaresi, "kararı veren baronun" şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanununun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde denetleme ve şikâyetle ilgili meselelerde avukat kendi kayıtlı olduğu baroya bilgi vermek zorundadır.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

10) 7249 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 66. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümlelerin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 66. maddesinin birinci fıkrasına "Bir ilde birden fazla baronun bulunması hâlinde avukat, bunlardan birinin levhasına yazılır." cümlesi eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanununun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde avukat o ilde bulunan herhangi bir baronun levhasına kayıt olacaktır.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

11) 7249 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 67. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bu tespiti yapan baronun" ibaresinin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 67. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "o yer barosu" ibaresi, "bu tespiti yapan baronun" şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanununun 77.

maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde avukatlığın kayıtlı olunan baro bölgesi dışında süreklilik arz edecek şekilde yapılmasına ilişkin tutanak o yerdeki tespiti yapan baro yönetim kurulu tarafından düzenlenebilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

12) 7249 sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 77. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümleler ile üçüncü fıkrasına eklenen cümlenin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinin birinci fıkrasına yeni cümleler eklenmek suretiyle 5000'den fazla avukat bulunan illerde asgari 2000 avukatla bir baro kurulabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu sayıların belirlenmesinde baro levhasına kayıtlı avukatlar ile kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde görev yapan avukatların esas alınması öngörülmüştür. Kuruluş müracaatında, kuruluş talebini içeren dilekçe ile iki bin avukatın imzasının ve bu avukatların belirlediği dört kişilik kurucular kurulunun isimlerinin yer aldığı listelerin Türkiye Barolar Birliğine verilmesi öngörülmüştür. Birlik, kuruluş işlemlerini yerine getirmek üzere kurucular kurulunu görevlendirecek, kurucular kurulu en geç altı ay içinde organ seçimlerini yapmak üzere kuruluş genel kurulunu toplayarak yeni baronun kuruluşunu tamamlayacak ve Birliğe bildirecektir. Yeni kurulan baro, seçimli ilk olağan genel kurulunu yapıncaya kadar Birlikte temsil edilmeyecek ve seçimli ilk olağan genel kurulunu 82. madde hükmü uyarınca yapacaktır. Avukat sayısının iki binin altına düşmesi hâlinde Birlik, asgari avukat sayısının altı ay içinde sağlanmasını yazılı olarak ilgili baroya bildirecek ve verilen süre içinde eksiklik giderilemezse baronun tüzel kişiliğine Birlik tarafından son verilecektir. Bu karar Birliğin resmi internet sitesinde ilan edilecektir. Tüzel kişiliği sona eren baroya kayıtlı avukatlar ve stajyerler ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde o ilde bir baro varsa o baroya, birden fazla baro varsa diledikleri baroya kaydolacak ve bunların devam eden iş ve işlemleri kaydoldukları baro tarafından yürütülecektir. Tüzel kişiliği sona eren baronun tasfiye işlemleri son yönetim kurulu tarafından Birliğin denetim ve gözetiminde yapılacak ve kalan malvarlığı Birliğe geçecektir.

Bu kuruluş tarzı ve sona erme süreci, yasallık ilkesi bakımından kamu tüzel kişiliği ile tamamen çelişmektedir.

Ayrıca 77. maddenin üçüncü fıkrasına eklenen cümle ile aynı ilde yeni bir baronun kurulması hâlinde Türkiye Barolar Birliğinin, tüzel kişilik kazanma tarihini esas almak ve birden başlamak suretiyle baroları o ilin adıyla numaralandırması öngörülmüştür.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır. Kamu

a. Anayasanın 135. maddesine aykırılık

Hukukumuzda barolar kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olarak düzenlenmiştir. Anayasanın 135. maddesinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları şöyle düzenlenmiştir:

“Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadî teşebbüslerinde aslî ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz.

Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.

Bu meslek kuruluşları ve üst kuruluşları organlarının seçimlerinde siyasî partiler aday gösteremezler.

Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idarî ve malî denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir.

Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçtirilir.

Ancak, millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, meslek kuruluşlarını veya üst kuruluşlarını faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, yirmidört saat içerisinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.”

Görüldüğü gibi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları kamu hizmeti niteliği ağır basan profesyonel mesleklerin icrasına ilişkin temel ilkeleri belirlemek, mesleğin disiplinini ve meslek ahlakına uygun davranılmasını sağlamak, ayrıca meslek mensuplarının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak gibi görevleri bulunmaktadır. Anayasa bu kuruluşların kanunla kurulmasını öngörmüştür. Diğer taraftan bu kuruluşların organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilmesi ilkesi benimsenmiştir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları içinde baroların ise özel bir yeri olduğu söylenmelidir. Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesine göre avukatlık, kamu hizmeti ve serbest meslektir. Ayrıca Kanun, avukatlığı yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmanın temsili yetkisi ile donatmıştır.

Kanunun 2. maddesinde avukatlığın amacı hukuki münasabetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak olarak tanımlamıştır. Avukat, bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

Yargı erkinin bir unsuru olarak adaletin gerçekleştirilmesindeki rolü dolayısıyla Kanun, yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıfların avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorunda olduğunu düzenlemiştir.

Kanunun bu hükümlerinden avukatlık mesleğinin özel konumu anlaşılmaktadır. Aynı özel konum, avukatlık mesleğinin düzenleyici kurumu olan barolar için de söz konusudur. Kanun'un 76. maddesinde barolar "avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak; meslek düzenini, ahlâkını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları" şeklinde tanımlanmaktadır.

Görüldüğü gibi barolar, yalnızca meslek mensuplarının haklarını korumak ve mesleğin düzenini, disiplinini ve ahlakını sağlamakla değil, aynı zamanda hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmakla da görevlendirilmişlerdir. Diğer taraftan yasa baroların çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdürmesini zorunlu kılmıştır. Bu hükümler de, açıkça baroların Anayasanın 2. maddesinde öngörülen cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan insan haklarına saygılı, demokratik hukuk devleti niteliklerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir role ve işleve sahip olan kuruluşlar olarak öngörülmüştür.

Barolar, birer kamu tüzel kişiliğidir. Dolayısıyla barolar örgütlenme özgürlüğü kapsamında oluşturulmuş, giriş ve çıkışın serbest olduğu gönüllülük ilkesi temelinde kurulan sivil toplum örgütleri değildir. Avukatlık mesleğinin icrası için baroya kaydolma zorunluluğu bulunmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, bir mesleğin düzenini ve disiplinini sağlamak üzere kurulan meslek kuruluşlarının Sözleşmenin 11. maddesinde öngörülen örgütlenme özgürlüğü kapsamına girmediğini ve bu kuruluşlara kayıt olma zorunluluğunun negatif örgütlenme özgürlüğüne (üye olmama özgürlüğü) müdahale teşkil etmediğine karar vermiştir (Case of Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium, no. 6878/75; 7238/75, 23.06.1981, para. 63,64).

Aynı şekilde Anayasa Mahkemesi de, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kamu hukuku kural ve usullere tabi olduğunu belirtmiştir:

"Mesleki kuruluşları yasayla düzenlenen mesleklerin verdikleri kamu hizmetinde düzeylerini korumak ve mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulurlar. Bu tür mesleki kuruluşların çok partili demokratik düzen içerisinde giderek etkili bir baskı grubu haline gelmeleri ve bu şekilde örgütlenen menfaat grupları arasındaki dayanışmanın toplum çıkarları aleyhine gelişmesi tehlikesi, bunların kamu hukuku kural ve usulleriyle yönlendirilmesini zorunlu kılmış ve sosyal bir olgu olarak öteden beri varlıklarını koruyabilmiş bu kuruluşları Anayasal bir kurum haline dönüştürmüştür" (AYM, E.1991/4, K. 1991/45).

Örgütlenme özgürlüğü kapsamındaki özel hukuk tüzel kişileri ile kamu tüzel kişilerini ayıran temel unsur, özel hukuk tüzel kişilerinin kurulması kişilerin iradesine bağlı iken, kamu tüzel kişilerinin kanunla kurulması ve katılım zorunluluğunun bulunmasıdır. Dolayısıyla irade unsuru, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip toplulukları, kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşlardan ayıran en temel ölçüttür. Anayasa Mahkemesi bu hususu açıkça ortaya koymuştur:

“35. AİHM kararlarında Sözleşme'nin 11. maddesi kapsamında korunan “örgüt”; kişilerin serbest iradeleriyle kurulan, ortak bir amaç için bir araya gelen kişiler topluluğudur. İrade unsuru, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip toplulukları, kamu tüzel kişiliğine sahip topluluklardan ayıran en önemli ölçüdür (Le Compte, Van Leuven ve De Meyere/Belçika, 6878/75, 7238/75, 23/6/1981, § 43; Barthold/Federal Almanya, 8734/79, 25/3/1985, § 61; Sigurdur Sigurjonsson/İzlanda, 16130/90, 30/6/1993, § 31). Kanunla kurulmuş olmanın yanında üyeliğin zorunlu olup olmadığı, idari yetkiler kullanıp kullanmadığı, düzenleme ve disiplin yaptırımı uygulama yetkisinin varlığı gibi ölçütler de dikkate alınmaktadır. Kamu iradesi bulunmayan toplulukların örgütlenme özgürlüğü temelinde, kamu gücüne karşı menfaatlerinin korunması için dayanışma ve toplu ifade gücünden faydalanması söz konusu olmaktadır.” (Hüseyin Demirdizen, B. No: 2014/11286, 21/9/2016, § 35)

Bu hususlar dikkate alındığında bir ilde birden fazla baro kurulmasının Anayasanın 135. maddesinde ve Avukatlık kanununda öngörülen ilkelere aykırılık oluşturduğu görülmektedir.

Öncelikle, 7249 sayılı Kanun'un 15 maddesi ile 5000'den fazla avukatın bulunduğu illerde 2000 avukatın imzası ile yeni baro kurulmasına olanak tanınmaktadır. Bu düzenlemenin baroların kurulmasını melez bir niteliğe büründürdüğü açıktır. Yani her ilde baro kurulması zorunlu iken, 5000'den fazla avukat olan illerde yeni baro kurmak ihtiyari ve iradi hale gelmektedir. Buna göre İstanbul'da mevcut avukat sayısı dikkate alınarak tek bir baro olması ya da 24 ayrı baro kurulması tamamen iradi hale gelmiştir. Serbest avukatlık yapmak için baroya kayıtlı olmak zorunlu olmasına rağmen bu üyeliğin bir ildeki hangi baroya olacağı konusunda ihtiyarilik olduğu gibi bir ilde yeni baroların kurulup kurulmayacağı da ihtiyari nitelik taşımaktadır.

5000'den fazla avukat bulunan illerde 2000 avukat birleşerek üye olmalarının zorunlu olduğu baroyu kendileri kurabileceklerdir. Böyle oksimoron bir yapının Anayasanın 135. maddesinde öngörülen kamu tüzel kişiliği niteliği ile bağdaşmadığı açıktır. Yukarıda belirtildiği ve Anayasa Mahkemesi tarafından açıkça ortaya konulduğu gibi kurulması ihtiyari olan bir kuruluşun, kamu tüzel kişiliği hukuki kategorisi ile bağdaşması mümkün değildir.

Dünyada barolar yargı çevresi esasına göre örgütlenmiştir. Ülkemizde de temel olarak iller yargı çevresi olarak belirlendiğinden barolar da iller ölçeğinde örgütlenmiştir. Ancak aynı yargı çevresinde birden fazla baro örgütünün bulunduğu demokratik bir ülke örneği bulunmamaktadır. Kendi iktidarları karşısında boyun eğmeyen savunma mesleğini yok etmek isteyen otoriter yönetimler aynı yargı çevresinde kendi destekledikleri alternatif barolar kurarak bu amaçlarını gerçekleştirme arayışına girebilmektedirler. Nitekim İran'da avukatları kontrolü altına alamayan molla rejimi 7 Ocak 2001 tarihinde meclisten geçen üçüncü kalkınma yasasının 187. maddesiyle müşavirler merkezi adı altında yeni bir baro kuruluşu öngörülmüş ve böylece iktidar destekli avukat-iktidar karşıtı avukat ikiliği fiilen öne çıkarılmıştır. Bunun sonucu olarak iktidar yanlısı baro üyeleri yargı nezdinde daha itibarlı görülmeye başlamış ve müvekkil için davayı kazanmak önem taşıdığından iktidar yanlısı olan ve kalkınma yasasının 187. maddesi üzerine kuruldukları için “187 madde avukatları” adıyla tanınan avukatlar hem mahkemelerde hem de müvekkiller nezdinde avantajlı bir konuma sahip olmuştur. Bunun sonucu baronun çok

kıdemli ve eski avukatları bile barodan istifa etmek ve müşavirler merkezine geçmek zorunda kalmışlardır. Böylece “iktidar karşıtı” sıfatı verilen avukatlar fiilen işsizlik ve ekonomik sıkıntılara sürüklenmişlerdir. (<https://daktilo1984.com/forum/iranda-iktidar-destekli-paralel-baro-avukatligi-nasil-yikti/>).

Yukarıda belirtildiği gibi Anayasanın 135. maddesinde düzenlenen kurumların varlığı, mensuplarının hak ve menfaatlerini korumaya indirgenemez. Böyle olsaydı, ihtiyari mesleki örgütler yeterli olabilirdi. Yani dernek ya da sendika şeklinde örgütlenerek isteyen kişiler mesleki menfaatlerini koruma yoluna gidebilirdi. Oysa Anayasa böyle bir düzenleme öngörmemiş, zorunlu üyelik öngören ve mesleğin düzenini, güvenilirliğini sağlayacak kamu tüzel kişiliklerinin kurulmasını zorunlu tutmuştur. Mesleklerin kamu hizmeti boyutu ağır bastığı için ayrı ve tekli bir örgütlenme modelini benimsemiştir. Zira Anayasanın 135. maddesinde tekli ibaresi geçmese de bütün düzenlemeler, bütün bu kuruluşların –kamu tüzel kişiliğine içkin özellik olarak- tek olacağı kabulü üzerine inşa edilmiştir. Bu kurumların bir çevrede birden fazla olabileceğine dair tek bir ima ya da işaret maddede yoktur. Benzer şekilde; kanunda baroların adli mahkemelerin yargı çevrelerinde kurulacağı yazılı olan ama aynı yargı çevresinde tek baro kurulacağı açıkça belirtilmeyen Fransa’da da (71-1130 sayılı Kanun, m.15/1), hiçbir adli mahkemenin yargı çevresinde birden fazla baro bulunmamaktadır. Bir başka deyişle, aşıkâr olan tekli baro sisteminin ilgili normda açık şekilde vurgulanmamış olması, Türkiye’ye özgü bir durum değildir. Kaldı ki meslek örgütlerini kamu tüzel kişiliği şeklinde düzenleyen bir Anayasanın bir bölgede aynı işi yapmak üzere birden fazla kamu tüzel kişiliği kurulmasına izin verdiğini düşünmek olanaksızdır. Anayasa, kamu hizmeti niteliği ağır basan mesleklerin özel örgütlenmesini öngören bir model benimsemediğine göre, bu Anayasa yürürlükte olduğu sürece profesyonel mesleklerin özel örgütlenmesine olanak tanıyan düzenlemeler Anayasaya aykırı olacaktır.

Ayrıca yukarıda açıklandığı gibi avukatlık mesleği ve barolar diğer kamu hizmeti niteliği öne çıkan mesleklere göre daha özel bir niteliğe de sahiptir. Avukatlık yargı erkinin üçlü sacayağının biri olan savunmanın temsili yetkisine sahiptir. Avukatların bu rolü anayasal temel ilkeler olan insan haklarına saygılı, demokratik hukuk devletinin hayata geçirilmesinde hayati bir role sahiptirler. Zira hukuk devletinin ayrılmaz bir parçası olan adil yargılama, ancak avukatların yargılama sürecine etkin bir şekilde katılımı ile sağlanabilir. Kanun koyucu bunu dikkate alarak Baroların görevleri arasında hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını koruma ödevini de saymıştır.

Bu nedenle avukatlık meslek kuruluşu olan baroların yargının temel bileşenlerinden biri olduğu göz ardı edilemez. Bu da çoklu baro düzenlemesinin 135. maddede öngörülen kamu tüzel kişiliği şeklindeki mesleki örgütlenme modeli ile bağdaşmadığını göstermektedir. Dolayısıyla çoklu baro sistemi 135. maddede kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için öngörülen amaçlarla çatışma içindedir ve bu yönden Anayasaya aykırıdır.

İkinci olarak, çoklu baro sisteminin Anayasanın 135. maddesinde belirtilen amaçlarla uyumlu olduğunu da söylemek mümkün değildir. 135. maddeye göre barolar; i.) avukatların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, ii.) avukatların meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, iii.) avukatlık mesleğinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, iv.) avukatların birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak v.) avukatlık meslek disiplini ve ahlâkını korumak amacıyla kurulacaklardır.

Bir mesleğin, düzeni, disiplini ve ahlakını korumakla görevlendirilen kamu tüzel kişiliğine sahip kurumların aynı yargı çevresinde birden fazla olması demek, meslek

mensuplarının aynı niteliklere sahip pek çok kurumdan herhangi birini seçebilmeleri anlamına gelecektir. Kanun'un genel gerekçesinden anlaşıldığına göre 2019 yılı sonu itibariyle Türkiye'de barolara kayıtlı avukat sayısı 127.691 olup bu avukatlardan 46.052'si İstanbul Barosuna, 17.598'i Ankara Barosuna, 9.612'si ise İzmir Barosuna kayıtlı kayıtlıdır. Bu durumda öngörülen düzenlemeye göre İstanbul'da 23, Ankara'da 8, İzmir'de ise 4 baro kurulması teorik olarak mümkündür. Hatta üye sayılarındaki artış dikkate alındığında günümüz itibariyle yukarıdaki rakamların birer fazla sayıda baro kurulması mümkün hale gelmiştir. Aynı yargı çevresinde 24. farklı baronun kurulması halinde mesleğin düzeni, disiplini ve ahlakını sağlamak mümkün olmayacaktır, zira aynı yargı çevresinde 24 farklı uygulama ile karşılaşmak mümkündür. Bu durumda bir baronun disiplin uygulamalarından hoşnut olmayan bir avukat başka bir baroya kaydını aldırma olanağına sahip olacaktır.

Barolar arasında meydana gelecek ideolojik, ekonomik ve siyasi rekabet uygulamalarda dağınıklık ve yozlaşmaya neden olacak ve meslek düzen ve disiplininden söz etmek imkânsız hale gelecektir. Ayrıca böyle bir bölünmüşlük içinde 135. maddede öngörülen diğer amaçları gerçekleştirmek, mesela avukatların menfaatlerini korumak da mümkün olmayacaktır. Çoklu baro sisteminin 135. maddede öngörülen amaçları daha iyi gerçekleştireceğine dair meşru ve haklı tek bir argüman bulunmamaktadır. Aksine pek çok bakımdan mesleğe ve avukatlara zarar verme olasılığı çok yüksektir. Etnik, dinsel, ideolojik, siyasi ve bölgesel kimlikler üzerinden oluşturulacak yeni barolar çatışmalara zemin hazırlayabilecektir. Bu gruplar arasında yaşanacak ideolojik, ekonomik ve siyasi çatışmalar, avukatlık mesleğinin varlık nedeni olan adil yargılanma hakkının güvencesi olma rolünü de oynayamaz hale gelmesine neden olacaktır.

Her avukatın üye olduğu baro yoluyla siyasi, ideolojik, etnik veya dinsel ya da bölgesel kimliğinin açık hale gelmesi yargılamanın tarafsız yapılmasını imkânsız hale getireceği gibi savunma mesleğini siyasallaştıracak, siyasal kutuplaşmalar ve çatışmalar avukatların örgütlenmesini, birbirleri ile veya diğer erklerle ilişkilerini de belirleyici hale gelecektir. Siyasi iktidara yakın olan barolar ve olmayan barolar arasında kamu kaynaklarının dağıtımında ve kamu kaynaklarından yararlanmada ayrımcı muameleler ortaya çıkacaktır.

2010 Anayasa değişiklikleri ile getirdiği HSYK seçimlerinde yargıçların oy kullanması uygulaması, 2017 Anayasa değişikliği ile ortadan kaldırılmıştır. Bu değişikliğin temel nedeni olarak seçimlerde oluşan ayrışmanın yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına zarar verdiği yönündeki gerekçedir. Şimdi çok daha derin bir ayrışmaya neden olacak olan söz konusu düzenlemeyi yargının savunma ayağı için getirmektedir. Bu ayrışmanın adil yargılama ve yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı için doğuracağı sakıncalara aşağıda ayrıca ele alınacaktır. Ancak mesleğin niteliği açısından doğuracağı zararlar da dikkate alınmalıdır.

Üçüncü olarak, Anayasanın 135. maddesinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kanunla kurulması gerekmektedir. Oysa yasada öngörülen sisteme göre 5000'den fazla avukat olan illerde 2000 avukat yeni bir baro kurabilecektir. Dolayısıyla burada baro kurmak tamamen avukatların iradesine bırakılmıştır. Gönüllü kuruluş esasına dayanan bu sistemin kamu tüzel kişiliği anayasal statüsü ile bağdaşmadığı ve kanunla kurulma ilkesine aykırı olduğu açıktır.

Dördüncü olarak, Anayasanın 135. maddesi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının seçimlerinde siyasi partilerin aday gösteremeyeceği kuralını içermektedir. Çoklu baro sistemi yukarıda belirtildiği gibi etnik, siyasi, dini veya ideolojik temelde baroların kurulmasına fiilen olanak tanımaktadır ve bunun sonucunda siyasi partilere angaje baroların

kurulması ve siyasi partilerin doğrudan barolara müdahale etmesi de mümkün hale gelmiştir. Bu yönden de düzenleme, Anayasanın 135. maddesine aykırıdır.

Ayrıca çoklu baro sistemi, Anayasanın 135. maddesinde öngörülen amaç dışı faaliyette bulunma yasağına aykırılık teşkil etmektedir. Zira etnik, siyasi, dini veya ideolojik temelde kurulan baroların Anayasada öngörülen amaçlar dışında faaliyet göstermesi olası hale gelecektir. Gerçekten de, aynı ildeki barolar, baro kamu tüzelkişiliğine içkin olmayan dışsal itkilerle kurulacağından, amaç dışında faaliyette bulunma yasağının ihlali kaçınılmaz olacaktır. Zira çoklu olma durumu ve avukatlar için barosunu seçme hakkı, zorunlu olarak baroların içkin mesleki amaçları dışındaki değerlendirme ölçütlerini genelleştirecektir.

Bir başka aykırılık da, kamu avukatlarının barolara üye olmalarını onların ihtiyarına bırakan hüküm açısından söz konusu olacaktır. Kamu kurumlarında çalışan avukatlarının baroya üye olma zorunluğu yoktur. Çoklu baroda bu kuralın uygulanması açısından büyük zorluklar ortaya çıkacaktır. Zira siyasi iktidarlar, çeşitli yöntemlerle kendi emri altında çalışan kamu avukatlarını kendi ideolojilerine veya siyasi görüşlerine yakın gördükleri barolara kaydolmaya teşvik edecek, hatta zorlayabilecektir. Çünkü, 2., 3.,4....baroların kurulmasında siyasal saikler belirleyici olacağından, iktidar güdümünde kurulan barolara, mobing yoluyla “bindirme üye” kaydetme riski ortaya çıkacaktır.

Diğer taraftan, yasaya aykırı hareket etmesi halinde meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine son verilmesi olanağı tanınmıştır. Siyasal temelde oluşmuş barolar açısından bu yetkinin ayrımcı bir şekilde uygulanması olasılığı da çok yüksektir. Bu nedenle çoklu baro öngören düzenlemelerin tamamı, Anayasanın 135. maddesine yukarıda açıklanan pek çok yönden aykırılık oluşturmaktadır.

b. Anayasanın 2., 9., 36. ve 138. maddelerine aykırılık

Yukarıda açıklandığı gibi avukatlar yargı erkinin bir unsuru olan savunmanın temsilcisidirler. Bu yönüyle de adil yargılanma hakkının güvencesi ve hukuk devleti ilkesinin temel dayanakları arasında yer almaktadırlar. Adil yargılanma ilkesinin alt unsurları olan, tarafsız ve bağımsız mahkemeler önünde yargılanma, savunma hakkı, silahların eşitliği gibi temel ilkelerin tamamı çoklu baro sistemi ile ciddi tehdit altına girmiştir.

Öncelikle yukarıda da belirtildiği gibi ideolojik ve siyasal temelde kurulan barolar, avukatlara bir siyasal kimlik atfına neden olacaklardır. Bu açık siyasal kimlik, yargılama makamlarının tarafsızlığı açısından ciddi bir sorun teşkil edecektir. Yargıç ve savcılarının bağımsızlığı konusundaki ciddi ve derin sorunlar dikkate alındığında özellikle iktidara yakın olan barolara mensup avukatların yargı karşısında avantajlı olacağı yönündeki bir algı bile hem yargıya güveni ortadan kaldıracak hem de tarafsız yargı ilkesini ihlal edecektir. Gerçekten de; rakip iki avukatın farklı ideolojik eğilimli avukatların toplandığı ayrı barolara kayıtlı olduğu davalarda, yargıcın kendi kişisel politik eğilimi itibarıyla avukatlardan birisine sempati, diğerine ise antipatiyle yaklaşması ya da en azından, durumun kamuoyu ve ilgililer açısından böyle algılanması riski doğacaktır. Zira Yerleşik AİHM içtihadına göre, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı açısından mahkemelerin tarafsız ve bağımsız davranması yeterli değildir; mahkemeler, aynı zamanda bağımsız ve tarafsız da görünmelidirler (Bağımsızlık açısından, bkz. AİHM, Şahiner-Türkiye, 25 Eylül 2001, başvuru no: 2929/95, % 44. Tarafsızlık açısından bkz.: AİHM Castillo Algar-İspanya, 28 Ekim 1998, başvuru no: 28194/95, & 45). Tarafsız görünüme zarar verecek ve yargıya olan güveni örseleyecek çoklu baro düzenlemesi, bu nedenle hem Anayasanın 36. maddesinde

güvence altına alınan adil yargılanma hakkına hem de Anayasanın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Nitekim Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Dunja Mijatovic kanun teklifi gündeme geldiğinde kendisini hazırladığı Türkiye Ziyaret Raporuna atıfla getirilen düzenleme ile oluşturulan çoklu baro sisteminin yargı bağımsızlığına ilişkin sorunları daha da derinleştirmesinden kaygı duyduğunu dile getirmiştir. (<https://www.facebook.com/CommissionerHR/posts/1589924127850158>)

Diğer taraftan öngörülen çoklu baro sistemi Anayasanın 9. maddesinde ve 138. maddelerinde öngörülen yargının tarafsızlığına ve bağımsızlığına ilişkin ilkelere de açıkça aykırıdır. Zira çoklu baro uygulaması, avukatlık mesleğiyle baroların görev tanımı içinde yer alan amaçlara yönelik faaliyetlerini oldukça zorlaştıracak ya da imkânsız hale getirecektir. Yasada barolar için bir görev olarak yüklenen hukukun üstünlüğü ve insan haklarının korunması yönünde faaliyet yürütme ödevi siyasi temelde oluşmuş baroların iktidar karşısındaki tutumları çerçevesinde önemli ölçüde ihlal edilme olasılığı ortaya çıkacaktır. Bölünme ile güç kaybeden barolar, iktidar yanlısı ya da karşıtı şeklinde konumlandıklarında gösterdikleri çabalar hukuki değil, siyasi çaba olarak yaftalanacak ve hem barolar iktidar karşısında siyasi polemğin tarafı haline gelecek hem de temel hakların korunmasına yönelik çabalar sonuçsuz kalacaktır. Bu nedenle çoklu baro düzenlemesi, avukatlık mesleğinden beklenen hukuk devletine ve adil yargılama güvencelerine ilişkin tüm işlevleri olanaksız hale getirecektir. Bu nedenle çoklu baro düzenlemesi, Anayasanın vazgeçilmez temel ilkeleri olan hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, adil yargılama hakkını düzenleyen başta 2. madde olmak üzere 9., 36. ve 138. maddelere açıkça aykırıdır.

c. Anayasanın 2. maddesine aykırılık

Ayrıca çoklu baro uygulaması, Anayasa'nın 2. maddesinde ifadesini bulan "insan haklarına saygılı" hukuk devleti kavramına da aykırılık taşımaktadır (Anayasa'nın 14. maddesi de, 2001 değişikliğinde "insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyet" kavramını kullanmaktadır; bu nedenle, "insan haklarına saygılı" deyimini, "insan haklarına dayanan" şeklinde anlaşılmalıdır). Avukatlık Kanunu'nun 76. maddesinin ilk fıkrasına göre; "insan haklarını savunmak ve korumak", bir kamu tüzelkişiliği olarak baroların görevlerindedir. Baroların insan hakkı savunuculuğu çerçevesinde iktidar uygulamalarını eleştirmeleri, - iktidarda hangi siyasi partinin olduğu konusundan bağımsız olarak- onların temel görevidir. Bu itibarla; baroların insan hakkı savunuculuğu, kamu tüzelkişiliği sıfatıyla yüklenilmiş bir görevdir ve siyasi partizanlıkla ilgisizdir. Oysa çoklu baro uygulamasında, iktidara yakın baroların, iktidar uygulamalarına karşı insan hakkı savunuculuğu görevlerini yerine getirmekten kaçınacaklarını öngörmek zor değildir. İnsan hakları savunuculuğu, iktidar partisine yakınlığa ya da hakkı savunulacak kişi ya da grubun kimliğine göre ifa edilecek ya da edilmeyecek bir görev değildir. Tekçi, yekpare blok şeklindeki baro uygulaması; kamu tüzelkişiliğinin doğasına uygun olduğu gibi, insan haklarına saygılı ve insan haklarına dayalı hukuk devletinin varlığı açısından da bir zorunluluktur. İnsan hakları; çoklu uygulamanın yol açacağı parçalı ve partizan baro yapısının rekabetçi, savunacağı hak mağduru bakımından ayrımcı ve sesi cılızlaşmış profiline kurban edilemez. Çoklu baro uygulaması, baroların insan hakkı savunuculuğuna ilişkin hayati görevlerini yerine getirme kabiliyetlerini ciddi ölçüde zaafa uğratacaktır. 15. madde, bu nedenle, Anayasa'nın "insan haklarına saygılı" (madde 14 ışığında "dayanan) hukuk devleti kavramını öngören 2. maddesine aykırıdır.

Son olarak, Anayasanın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesi bütün işlemlerde olduğu gibi yasama işlemlerinin de kamu yararı amacıyla yapılmasını gerektirir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına göre, kanunların kamu yararının sağlanması amacıyla yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığı incelenebilir (AYM, E.2017/16, K.2019/64, 24/07/2019, § 65-66).

Dava konusu kanunun hangi koşullarda gündeme geldiği dikkate alındığında bu kanunun kamu yararı amacıyla çıkarılmadığı, iktidar partisinin ve liderinin baro başkanlarının, özellikle de Ankara barosunun bazı faaliyetlerine tepki olarak gündeme geldiği açıktır. Ankara barosunun yasadan kaynaklanan ödevi doğrultusunda bazı ağır hukuka aykırılıklar ve insan hakları ihlalleri ile ilgili çalışmalarını iktidarı rahatsız etmiş, en yüksek düzeyde yürütmenin beyanlarına muhatap olmuştur. Son olarak yasa teklifinin parti grup başkanvekillerinin imzası ile sunulması da iktidar partisi lideri ve yürütme organı olan Cumhurbaşkanının talimatlarının arkasından gerçekleşmiştir. Diyanet İşleri Başkanının açıklamalarına karşı Ankara Barosu tarafından yapılan açıklama, iktidar ile baroları karşı karşıya getirmiş ve Cumhurbaşkanının doğrudan baroları hedef almasının ardından yasa teklifi gelmiştir.

Demokratik toplum bakımından gerekli olmayan getirilen teklifin tek bir amacı bulunmaktadır, anayasal ve yasal görev yetkilerini kullanan Ankara, İstanbul ve İzmir barolarını bölerek gücünü azaltmak ve Barolara Birliği seçimlerinde bu baroların belirleyici rolünü ortadan kaldırmaktır. Yukarıda etraflı bir şekilde açıklandığı gibi, getirilen düzenleme, anayasanın pek çok temel ilkesine ve avukatlık mesleğinin niteliğine aykırıdır. Buna rağmen ısrarla ve inatla, jet hızıyla ve hiçbir görüş, eleştiri ve öneriyi dikkate almadan ve hiçbir değişiklik yapmadan parlamentoda kabul edilen söz konusu düzenlemenin tek bir meşru ve haklı gerekçesi bulunmamaktadır. Kanunun gerekçesi olarak öne sürülen hiçbir açıklamanın gerçeklikle ilişkisi bulunmamaktadır. Ülke genelindeki illerin çok büyük kısmında tekli baro sistemini sürdürüp, diğer yandan yalnızca üç büyük ilde çoklu baro uygulamasına yol açacak bir kuralı benimseyerek, ülkeyi meşru ve haklı olmayan bir şekilde tekli ve çoklu baroya sahip illere bölen kanunun, çoklu baro düzenlemesi öngören hükümlerinin kamu yararı amacıyla çıkarılmadığı açıktır.

İktidarın baroları kontrol etme ve kurumsal bütünlüğünü bozarak güçlerini kırma amacının kamu yararına değil, bir siyasi partinin ve liderinin çıkarına hizmet ettiği açık olup kamu yararı amacıyla çıkarılmayan yasa, amacı bakımından Anayasanın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Çoklu baro düzenlemesi amacıyla barolara yapılan müdahale, demokratik toplum bakımından gerekli olmadığı için Anayasa madde 13'e de aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle kanunun çoklu baro düzenlemesi öngören hükümleri Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır ve iptali gerekir.

13) 7249 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 114. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "üçer" ibaresi ile üçüncü fıkrasının Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 1136 sayılı Kanunun 114. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ikişer" ibaresi "üçer" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca aynı madde ile 114. maddenin üçüncü fıkrası, "Baro genel kurullarınca ayrıca her beşbin üye için birer delege seçilir" şeklinde değiştirilmiştir.

1136 sayılı Kanunun 114. maddesi değişiklik öncesinde şöyledir:

"MADDE 114. Türkiye Barolar Birliğinin en yüksek organı Genel Kuruldur.

Genel Kurul, baroların avukatlıkta en az on yıl kıdemi olan üyeleri arasından gizli oyla seçecekleri ikişer delege ile kurulur. Görevde bulunan baro başkanları ile Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı yapmış ve yapmakta olan avukatlar, Birlik Genel Kurulunun doğal üyesidirler, oylamalara katılma, seçme ve seçilme hakları vardır.

Avukat sayısı yüzden fazla olan barolar, yüzden sonraki her üçyüz üye için ayrıca birer delege seçerler.

..."

Görüldüğü gibi yapılan değişiklikle baroların Türkiye Barolar Birliğindeki sabit delege sayıları ikiden üçe çıkarılmış, orantısal delege sayıları ise her üç yüz üye için ilave bir delegeden, her beşbin üye için ilave bir delege haline getirilmiştir. Bu değişiklikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük baroların TBB genel kurulundaki etkinliğinin ve gücünün azaltılmak istendiği açıktır. Ancak bu değişikliğin pek çok yönden Anayasaya aykırı olduğu ve Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatları ile çatıştığı da açıktır.

Anayasanın 2. maddesinde yer alan "demokratik devlet" ilkesi, baroların ve TBB'de temsilinde dikkate alınmak zorundadır. Anayasa Mahkemesinin açık ifadesiyle "Hukuk devletinin bir gereği olarak adaletli bir hukuk düzeninin kurulabilmesi de diğer seçimler yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin seçimlerinde de seçime katılacakların adil bir biçimde temsil edilmesine bağlıdır. Temsilde adaletin sağlanamadığı bir seçimin demokratik olmasından ve hukuk devleti ilkesine uygunluğundan söz edilemez" (AYM E. 2011/55, K. 2011/146, Kt. 27/10/11).

Anayasanın 135. maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organlarının kendi üyeleri tarafından yargı gözetimi altında ve gizli oyla seçileceğini öngörmektedir. Bu durumda, Anayasanın, "demokratik hukuk devleti"ne (md.2) ve 67. maddesinde seçime dair tüm ilkelerin ve zorunlulukların bu seçimlerde de geçerli olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin konuya ilişkin yaklaşımı açıktır: "Herhangi bir kuruluşun oluşmasında demokrasinin temel kuralı olan seçime yer verilmişse, bu kuruluşun yönetim ve işleyişinin de demokratik kurallara aykırı olamayacağının kabulü gerekir" (AYMK, E.2006/143, K.2009/98). Yine AYM'ye göre; "Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Adaletli bir hukuk düzeninin kurulabilmesi, diğer seçimler yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek

örgütlerinin seçimlerinde de seçime katılacakların adil bir biçimde temsil edilmesine bağlıdır. Adil temsilin sağlanmadığı bir seçimin demokratik olmasından ve hukuk devleti ilkesine uygunluğundan söz edilemez”. (AYMK, E.2006/143, K.2009/98). Aynı doğrultuda; “Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan demokratik devlet ilkesinin en önemli unsuru çoğulculuk ve yönetilenlerin yönetime dengeli bir biçimde katılımının sağlanmasıdır. Bu durum ülke düzeyinde yapılan genel ve yerel seçimlerde geçerli olduğu gibi, herhangi bir meslek örgütüne üye olanlarının çıkarlarını sağlamak ve mesleğin gelişmesine katkıda bulunmayı amaçlayan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için de geçerlidir” (AYMK, E.2008/80, K. 2011/81).

Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi, daha önce kamu kurumu niteliğindeki çeşitli meslek kuruluşlarının seçimine ilişkin düzenlemelerde temsilde adalet ilkesine aykırı gördüğü hususları iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi, 1991 yılında eczacı odalarının Türk Eczacılar Birliği büyük kongresine seçilen delege sayılarındaki temsiline ilişkin 6643 sayılı Türk Eczacılar Birliği Kanununun 51'inci maddesinde yer alan “Azası 200'e kadar olanlar 5, 200'den fazla olanlar 7 mümessil ve aynı miktarda yedek seçerler” hükmünü itiraz yoluyla incelemiş ve “Demokratik seçimin en önemli niteliği, adil bir katılım ilkesine dayalı serbest, eşit ve genel-oy esasını içermesidir. İtiraz konusu kuralın, sayısı kaç olursa olsun iki yüzden fazla üyesi olan eczacı odalarını Büyük Kongre'ye katılmasının 7 temsilciyle sınırlandırılması ve böylece en önemli organın oluşumuna adil katılımı önlemesi, Eczacı Odalarının iç işleyişinde, demokrasiye aykırı düşen bir düzenlemedir” şeklindeki tespiti dayanarak kuralı Anayasa'nın Başlangıç, 2., 5. ve 135. maddelerine aykırı bulmuş ve iptaline karar vermiştir (AYM, E.1991/4, K.1991/45, 03/12/1991).

Aynı şekilde Türk Tabipleri Birliğinin delege sistemine ilişkin Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nun 6. maddesindeki, “Azası (200)'e kadar olanlar (3), (500)'e kadar olanlar (5) ve (500)'den yukarı olanlar (7) temsilci ve aynı sayıda yedek seçerler” hükmünü, itiraz yoluyla inceleyen Mahkeme, “İtiraz konusu kuralla sayısı kaç olursa olsun üyesi (500)'den yukarı olan Tabip Odalarının Büyük Kongreye katılımının yedi üyeyle sınırlandırılarak odaların, Birlik Genel Kurulu'nda adil bir denge kurulmasına elverişli sayıyla temsil edilmelerinin engellenmesi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının oluşumunda demokratik ilkeleri esas alan Anayasa'nın 135. maddesi ile bağdaşmamaktadır.” tespitine dayanarak Anayasa'nın 2. ve 135. maddelerine aykırı bulmuş ve iptaline karar vermiştir (AYM, E.2000/78, K.2002/31, 19/02/2002).

Benzer şekilde Mahkeme, Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin büyük kongresindeki delege sayısını düzenleyen 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odaların Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun 27'nci maddesinde yer alan, “Büyük Kongreye iştirak etmek üzere, elliye kadar üyesi olan odalardan iki, yüze kadar üyesi olan odalardan dört ve yüzden fazla üyesi olan odalardan da altı temsilci seçmek” hükmünü itiraz yoluyla incelemiş ve “Demokrasinin olmazsa olmaz kuralı seçimdir. Demokratik seçimin en önemli niteliği ise adil bir temsil ilkesine dayalı serbest, eşit ve genel-oy esasını içermesidir. İtiraz konusu kural ile sayısı kaç olursa olsun yüzden fazla üyesi olan veteriner odalarının Büyük Kongre'ye katılmasının altı temsilciyle sınırlandırılması ve böylece Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin en önemli organının oluşumunda adil temsilin önlenmesi, Veteriner Hekim Odalarının iç işleyişinde demokrasiye aykırı düşen bir düzenlemedir.” Tespitine dayanarak kuralı Anayasa'nın 2. ve 135. maddelerine aykırı bulmuş ve iptaline karar vermiştir (AYM, E.2006/143, K.2009/98, 25/06/2009).

Başka bir kararında ise, Mahkeme, 1995 yılında iptal istemini reddettiği 3224 sayılı Türk Dış Hekimleri Birliği Yasası'nın 7'nci maddesinin odaların büyük kongrede temsilcilerini düzenleyen son fıkrasındaki "Üye sayısı ikiyüze kadar olanlar beş, beşyüze kadar olanlar yedi, beşyüzden fazla olanlar onar asıl ve yedek delege seçerler" hükmünü tekrar incelemiş ve "İtiraz konusu kural ile sayısı kaç olursa olsun beşyüzden fazla üyesi olan dış hekimleri odalarının Genel Kurul'a katılımlarının on delegeyle sınırlandırılması ve böylece Türk Dış Hekimleri Birliği'nin en önemli organının oluşumunda temsilde adaletin önlenmesi, demokrasiye aykırı düşen bir düzenlemedir" tespitine dayanarak kuralı Anayasa'nın 2., 67. ve 135. maddelerine aykırı bularak iptaline karar vermiştir. Mahkeme, Anayasal ilkeleri şu şekilde vurgulamıştır: "Demokrasinin olmazsa olmaz kuralı seçimdir. Demokratik seçimin en önemli niteliği ise adil bir temsil ilkesine dayalı serbest, eşit ve genel-oy esasını içermesidir. Hukuk devletinin bir gereği olarak adaletli bir hukuk düzeninin kurulabilmesi de, diğer seçimler yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin seçimlerinde de seçime katılacakların adil bir biçimde temsil edilmesine bağlıdır. Temsilde adaletin sağlanamadığı bir seçimin demokratik olmasından ve hukuk devleti ilkesine uygunluğundan söz edilemez." (AYM, E.2011/55, K.2011/146, 27/10/2011)

Görüldüğü gibi Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadına göre, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının seçimlerinde ve delege temsil oranlarında "temsilde adalet" ilkesine aykırı düzenlemeler, demokratik devlet ilkesine, temsilde adalet ilkesine ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organlarının seçimle oluşturulması ilkelerine aykırılık oluşturmaktadır.

Ne var ki, iptali istenen kural ile Türkiye Barolar Birliği seçimlerine ilişkin olarak delege sayıları bakımından öngörülen kural tamamen ölçsüz olup Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatları ve Anayasal ilkelerle çatışmaktadır. Yukarıda belirtildiği gibi 2019 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de barolara kayıtlı avukat sayısı 127.691 olup bu avukatlardan 46.052'si İstanbul Barosuna, 17.598'i Ankara Barosuna, 9.612'si ise İzmir Barosuna kayıtlı kayıtlıdır. Bu duruma göre, Türkiye'deki avukatların %60'ına yakını bünyesinde barındıran üç büyük il barosunun Türkiye Barolar Birliğindeki temsilini %10'un altına düşürecek bir düzenlemenin bu temel ilkelerle bağdaşmayacağı açıktır.

Şu anda Birlik içinde il barolarının orantılı temsiline sağlanması için en çok sayıda avukatı temsil eden İstanbul, Ankara ve İzmir barolarının Başkan ve sabit seçilen iki delegeye ek olarak her 300 üyesi için bir delege daha seçerek TBB içinde temsil edilme olanağı bulunmaktadır. Oysa iptali istenen kural ile tüm baroların Birliğe başkan dahil dört sabit delege göndermeleri ve buna ek olarak her 5.000 üye için bir delege daha göndermelerine izin verilmektedir. Bunun sonucu olarak mesela 100'den az üyesi bulunan Ardahan Barosu, Birliğe değişiklik öncesi üç delege gönderirken, değişiklik sonrası dört delege gönderecektir. 9.500 üyesi olan İzmir Barosu ise değişiklik öncesinde 35 delege gönderirken, değişiklik sonrasında yalnızca beş delege gönderebilecektir. Bu nedenle Ardahan'dan bir delege, 25'ten az avukatı temsil ederken, İzmir'den bir delege yaklaşık 1.900 avukatı temsil edecektir. Çok az üyesi olan barolara orantısız bir güç veren ve binlerce üyesi olan baroların etkisini ciddi şekilde azaltan böyle bir düzenleme, demokratik, adil ve hakkaniyete uygun değildir.~

Anayasa madde 2, 67 ve 135 hükümleri çerçevesinde demokratik temsil ilkesine açıkça aykırı olan söz konusu düzenleme tarzı, bu üç madde bağlamında güvence altına alınan haklar bakımından, Anayasa madde 13'e, özellikle ölçülülük ve demokratik toplum ölçütlerini zedelediğinden aykırıdır. Düzenleme, demokratik toplum bakımından ne meşru ne de zorunlu olup, amaç ve araç arasında adil bir denge bulunmamaktadır.

Ayrıca, temsildeki bu adaletsizlik, baroların kaynaklarını da önemli ölçüde etkileyecektir. Küçük baroların, Birlikte orantısız temsili ile karar alma süreçlerine hakim olacaklar ve baroların önemli mali kaynakları Birlik tarafından dağıtıldığından, bu kaynakların dağıtımında da küçük barolara avantaj sağlayan kararlar alabileceklerdir. Bu ise, avukatların çok büyük bir çoğunluğunun kamu kaynaklarından hakkaniyete aykırı bir şekilde yararlanamaması sonucunu doğuracaktır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasanın 2., 13., 67 ve 135. maddelerine aykırıdır ve iptali gerekir.

14) 7249 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 115. Maddesinin ikinci fıkrasının Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 19. maddesi ile 1136 sayılı Kanunun 115. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları değiştirilmiştir. Birinci fıkradaki değişikliğe göre, Birlik Genel Kurulu, baro seçimlerinin yapıldığı yılın aralık ayında, Ankara'da olağan toplantısını yapacaktır. Değişiklik öncesinde bu kural, "Birlik Genel Kurulu iki yılda bir evvelki genel kurulun tayin edeceği zaman ve yerde olağan toplantısını yapar. Ancak, seçimli genel kurul toplantıları Ankara'da yapılır." şeklindedir. Söz konusu değişiklikle TBB genel kurullarının Baro başkanlarının seçildiği yılın Aralık ayında Ankara'da yapılması öngörülmüştür. Bu değişiklikle, Baro yönetimleri ile TBB yönetiminin eşzamanlı seçilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Ancak 117. maddede Birlik Genel Kurulunun yetkileri arasında sonraki toplantı tarihini ve yerini belirleme yetkisi varlığını sürdürmektedir. Bu da, kanun hükümleri arasında çelişki yaratmakta ve belirsizliğe neden olmaktadır.

İkinci fıkrada yapılan değişiklikle ise, Birlik Yönetim Kurulunun Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırması düzenlenmiştir. Buna göre, Birlik Yönetim Kurulu doğrudan veya en az yirmi beş baronun yönetim kurullarının yazılı istemi üzerine, 117 nci maddede belirtilen görev alanıyla sınırlı olmak kaydıyla, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilecektir. Ancak olağanüstü toplantıda seçim yapılması yasaklanmıştır. Değişiklik öncesinde ise, on baronun yönetim kurulunun yazılı isteği üzerine yönetim kurulunun Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırması öngörülmüştür. Ayrıca seçim yasağı konusunda bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu kural, açıkça Anayasanın 2. 67. ve 135. Maddelerine aykırıdır. Anayasa Mahkemesinin açık ifadesiyle "Anayasa'nın 135. maddesinde, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve üst kuruluşlarının belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleri oldukları belirtilmiştir. Bu kuralla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının '... kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunla gösterilen usullere göre yargı denetimi altında, gizli oyla seçilen ...' tüzelkişiler olduğu öngörülmekte ve bunların kuruluşunda organlarının seçimle işbaşına getirilmesi usulü benimsenmektedir. Herhangi bir kuruluşun oluşmasında demokrasinin temel kuralı olan seçime yer verilmişse, bu kuruluşun seçim sisteminin, yönetim ve işleyişinin de demokratik kurallara aykırı olamayacağının kabulü gerekir." (AYM, E.2011/55, K.2011/146, 27/10/2011).

Dolayısıyla TBB Genel Kurulunun olağanüstü toplantıya çağırılmasına ilişkin kuralların da demokratik kurallara, demokratik hukuk devleti ilkelerine uygun olması gerekir. Birliğin temel karar organı olan Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağırılmasına ilişkin kuralın zorlaştırılmasının ve bu genel kurulda seçim yapılmasının önlenmesinin demokratik devlet ilkesine, seçimlerin demokratik ilkelere uygun olma zorunluluğuna ve KKNMK'ların organlarının seçimle oluşması ilkelerine uygun olduğu söylenemez. Zira ihtiyaç olduğunda organların toplantıya çağırılması ve gerektiği takdirde seçim yapılması imkânı olmayan bir kurumun kendi kendini yönettiğini söylemek mümkün değildir. Demokrasi, gerektiğinde karar alma ve seçim yapma olanağı demektir.

Organını toplantıya çağırılmayan, gerektiğinde organlarına ilişkin seçim yapamayan bir kurumun özerkliğinden de söz edilemez. Genel Kurulu toplantıya çağırma koşullarını zorlaştıran, seçim yapılmasını zorlaştıran kural, Anayasanın 2., 67. ve 135. maddelerine aykırıdır ve iptali gerekir.

15) 7249 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 177. maddesine eklenen fıkranın Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 177. maddesine "Birden fazla baronun bulunduğu illerde adli yardım bürosu, baroların eşit olarak temsili esas alınarak oluşturulur. Büroda görevlendirme, o ildeki avukatlar arasında eşitlik gözetilerek yapılır. Adli yardım bürosunun oluşturulmasına ve adli yardım hizmetinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca hazırlanan ve Adalet Bakanlığınca onaylanan yönetmelikte gösterilir." fıkrası eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı, 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde adli yardım bürosu, baroların eşit olarak temsili esas alınarak oluşturulacaktır. Büroda görevlendirme o ildeki avukatlar arasından eşitlik gözetilerek yapılacaktır. Adli yardım bürosunun oluşturulması ve adli yardım hizmetinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca hazırlanan ve Adalet Bakanlığınca onaylanan yönetmelikte gösterilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Ayrıca büronun oluşumunda baroların üye sayısının dikkate alınmaksızın eşitlik ilkesine göre temsiline olanak tanınması büronun işleyişinde büyük baroların etkisizleştirilmesi sonucunu doğuracak ve adaletsiz kararların alınmasına neden olacaktır. Özellikle görevlendirmeler konusunda üye sayısına bakılmaksızın her baroya eşit hak tanınması halinde büyük barolara kayıtlı avukatlar görevlendirme konusunda uzun süre beklemek durumunda iken küçük baroların üyeleri çok daha hızlı bir şekilde görev sırası gelecektir. Buna karşılık, küçük baroların az sayıda üye ile hizmeti karşılama yetersiz kalacağı da açıktır. Dolayısıyla barolar arasındaki eşitlik, avukatlar arasında eşitsizlik yaratacak ve ekonomik kaygılarla büyük baroların üyelerinin küçük barolara kaymasına neden olacaktır. Bu ise, avukatların baro

tercihinin hakkaniyete aykırı bir şekilde etkilenmesi anlamına gelecektir. Bu itibarla, çoklu baro kurmaya olanak tanıyan düzenleme, baroların eşit üyeye sahip olma gereğine dayanmadığından, örneğin 2000 üyeli baroyu 20.000 üyeli baroya tanınan olanağı tanımak, 2000 üyeli baroya imtiyazlı konuma getireceğinden, yasama organının yasa yoluyla eşitlik ilkesini bozduğu anlamına geldiğinden, Anayasa madde 10/4 ve 5'e aykırıdır. Anayasa Mahkemesi'nin eşitlik ilkesine ilişkin yerleşik içtihadı da, aynı durumda olanlara eşit işlem, farklı durumda olanlara ise, farklı işlem yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 10., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

16) 7249 sayılı Kanun'un 21. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un ek 1. Maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarenin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 21. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un ek 1. maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesine "yer barosuna" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya o ilde birden fazla baronun bulunması hâlinde bu barolardan birine" ibaresi eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı, 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanununun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, aynı ilde birden fazla baronun bulunması halinde kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde görevli olan ancak baroya kaydını yaptırmak istemeyen avukat, durumu hakkında, o ildeki herhangi bir baroya bilgi verebilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi, pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

17) 7249 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddenin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 22. maddesi 1136 sayılı Kanuna eklenen geçici 23. madde ile görev sürelerine bakılmaksızın tüm barolarda baro başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri ile Türkiye Barolar Birliği delege seçimlerinin 2020 yılı Ekim ayının ilk haftasında; Birlik Başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri seçimlerini ise 2020 yılı Aralık ayı içinde yapılması öngörülmüştür.

Bu kural açıkça Anayasanın 67. maddesinin son fıkrasında yer alan yer alan "Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz" hükmüne aykırıdır. Yukarıda açıklandığı gibi kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organlarının seçimine ve üst kuruluşlara seçimlerinde Anayasanın 67. maddesindeki ilkeler uygulanacaktır. Anayasa Mahkemesi, bunu pek çok kararında açık bir şekilde yinelemiştir. Mahkeme, şu tespitte bulunmuştur: "Anayasa'nın 135.

maddesinde, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve üst kuruluşlarının belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleri oldukları belirtilmiştir. Bu kuralla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının '... kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunla gösterilen usullere göre yargı denetimi altında, gizli oyla seçilen ...' tüzelkişiler olduğu öngörülmekte ve bunların kuruluşunda organlarının seçimle işbaşına getirilmesi usulü benimsenmektedir. Herhangi bir kuruluşun oluşmasında demokrasinin temel kuralı olan seçime yer verilmişse, bu kuruluşun seçim sisteminin, yönetim ve işleyişinin de demokratik kurallara aykırı olmayacağı kabulü gerekir.” (AYM, E.2011/55, K.2011/146, 27/10/2011)

Dolayısıyla Anayasanın 67/son fıkrasında yer alan seçim kanunlarında yapılan değişikliklerin bir yıl içinde yapılan seçimlerde uygulanmayacağı kuralının baro seçimleri için de geçerli olduğunda kuşku yoktur. Anayasada yer alan seçim kanunu ibaresinin adı seçim-olan kanunlarla sınırlı olmadığı, seçim hükmü içeren tüm kanunları kapsadığı Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadıdır. Bu nedenle, seçim hükmü içeren bir kuralın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanması mümkün değildir ve 2020 yılı Ekim ve Aralık aylarında yapılacak seçimler için hüküm konulması, açıkça Anayasaya aykırıdır.

Öte yandan, Anayasanın 135. maddesinin altıncı fıkrasında “Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçtirilir.” hükmü yer almaktadır. Buna göre kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının seçimleri süresinden önce ancak organların görevine son verilmesi halinde mümkündür. Bunun dışında süresinden önce seçimlerin yenilenmesi mümkün olmayıp aksi yöndeki düzenleme açıkça Anayasanın bu hükmüne aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasanın 67. ve 135. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir.

18) 7249 sayılı Kanun'un 23. maddesiyle 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun 4. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin Anayasaya Aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 23. maddesi ile 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun 4. maddesinin ikinci fıkrasına “Birden fazla baro kurulan illerde komisyona üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir.” şeklindeki cümleler eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı, 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde komisyona üye görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması, Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

19) 7249 sayılı Kanun'un 24. maddesiyle 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 16. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümlelerin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 24. maddesi ile 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 16. maddesinin birinci fıkrasına, "Birden fazla baro kurulan illerde koruma kurullarına temsilci görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir." şeklindeki cümleler eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde koruma kurullarına temsilci görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

20) 7249 sayılı Kanun'un 25. maddesiyle 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 10. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 25. maddesi ile 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 10. maddesinin ikinci fıkrasına "Birden fazla baro kurulan illerde hal hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir." şeklindeki cümleler eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde hal hakem heyetlerine

üye görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

21) 7249 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 66. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin Anayasaya aykırılığı

7249 sayılı Kanun'un 26. maddesi ile 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 66. maddesinin ikinci fıkrasına "Birden fazla baro kurulan illerde il ve ilçe tüketici hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi, baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılır. Görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilir." şeklindeki cümleler eklenmiştir. Bu değişikliğin amacı 7249 Sayılı Kanun'un 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanunun 77. maddesinde değişiklik yapılarak beşbinden fazla avukat bulunan illerde asgari ikibin avukatla yeni bir baronun kurulabilmesine imkân tanındığından çoklu baro sistemine uyum sağlamaktır. Buna göre, birden fazla baro kurulan illerde il ve ilçe tüketici hakem heyetlerine üye görevlendirilmesi baroların eşit ve dönüşümlü temsili esas alınarak yapılacak ve görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan yönetmelikte gösterilecektir.

Bir ilde birden fazla baro kurulması Anayasanın pek çok maddesine aykırılık teşkil ettiğinden bu kural da aynı şekilde Anayasaya aykırıdır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi çoklu baro sistemi pek çok bakımdan Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır. Yukarıda birinci başlık altında belirtilen gerekçeler aynı şekilde bu madde için de geçerlidir. O nedenle burada gerekçeler tekrarlanmayacak, birinci başlık altında yapılan açıklamalara atıf yapmakla yetinilecektir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine aykırıdır, iptal edilmesi gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

11.07.2020 tarih ve 7249 sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun pek çok maddesinin açıkça Anayasa'ya aykırı olduğu yukarıda etraflı bir şekilde açıklanmıştır. Belli sayının üzerinde avukat bulunan illerde birden fazla baro kurulmasına olanak tanıyan ve baroların Barolar Birliğinde temsilinde açıkça ölçsüz ve temsilde adalet ilkesine aykırı hükümler öngören kanun, uygulanması halinde hukuk devletini temelden sarsacak, adil yargılanma ilkelerini ortadan kaldıracak, yargılamanın tarafsız ve bağımsız bir şekilde silahların eşitliği ilkesine uygun bir biçimde uygulanması olanaksız hale

gelecektir. Avukatlar arasında ideolojik, siyasal, etnik ve dinsel bölünmelere ve çatışmalara neden olarak meslek mensupları arasındaki çalışma barışını bozacak söz konusu hükümlerin acilen görüşülerek iptaline karar verilmesi gerekir. Ancak Mahkemenin hemen karar vermemesi halinde doğacak ve giderilmesi çok zor veya olanaksız zararları önlemek amacıyla derhal yasanın yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi gerekir.

Anayasal gereklere uymadan kabul edilen ve iptal edilmesi gereken bir kuralın uygulanması halinde telafisi imkânsız zararların doğacağı açıktır. O kadar ki; iptali istenen kural, demokratik hukuk devleti ve adil yargılanma hakkı açısından ağır zararlar doğuracaktır. Ayrıca görev sürelerine bakılmaksızın tüm barolarda baro başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri ile Türkiye Barolar Birliği delege seçimlerinin 2020 yılı Ekim ayının ilk haftasında; Birlik Başkanlığı, yönetim, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri seçimlerininse 2020 yılı Aralık ayı içinde yapılacağına ilişkin hüküm (m.22), baro kamu tüzelkişiliklerinin Anayasa'ya açıkça aykırı şekilde yeniden yapılandırılmalarına mani olunması için, Kanun'un yürürlüğünün ivedilikle durdurulmasının gerektiğini göstermektedir. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarının geriye yürümediği normu dikkate alındığında (Anayasa, m.153/5); Anayasa Mahkemesi'nin iptali istenen Kanun'un yürürlüğünü ivedi şekilde durdurulmaması durumunda, sav+savunma+hüküm üçlüsüne dayalı yargı sistemimizi tümüyle bozacak olan Anayasa'ya aykırı baro yapıları yıllarca varlıklarını sürdüreceklerdir. Bu nedenle ivedilikle yürürlüğünün durdurulması gerekir.

Diğer taraftan Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devletinin temel gereğidir. Anayasa'ya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi, hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, açıkça Anayasa'ya aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

11.07.2020 tarih ve 7249 sayılı Avukatlık Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

A- Tümünün, Anayasanın 88. maddesine,

B- Aşağıdaki maddelerinin;

1-) 1. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "baro" ibaresinin, Anayasanın 2., 9., 13, 36., 135. ve 138. maddelerine,

2-) 2. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarenin, Anayasanın 2., 9.,13, 36., 135. ve 138. maddelerine,

3-) 3. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "baroya" ibaresinin, Anayasanın 2., 9.,13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

4-) 4. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan "staj yaptığı baroya kayıtlı" ibaresinin, Anayasanın 2., 9., 13, 36., 135. ve 138. maddelerine,

5)- 5. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 42. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

6)- 6. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 44. maddesinde yer alan "aynı ilde kurulu barolardan herhangi birine" ibarelerinin, Anayasanın 2., 9., 36., 135. ve 138. maddelerine,

7)- 8. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 50. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümlelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

8-) 9. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 58. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarenin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

9-) 11. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 64. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına eklenen ibareler ile aynı madde ile değiştirilen üçüncü fıkrasında yer alan "kararı veren baronun" ibaresinin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

10-) 13. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 66. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümlelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

11-) 14. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 67. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bu tespiti yapan baronun" ibaresinin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

12-) 15. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 77. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümleler ile üçüncü fıkrasına eklenen cümlelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

13)- 18. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 114. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "üçer" ibaresi ile üçüncü fıkrasının, Anayasanın 2., 13., 67. ve 135. maddelerine,

14-) 19. maddesiyle değiştirilen 1136 sayılı Kanun'un 115. maddesinin ikinci fıkrasının, Anayasanın 2., 67. ve 135. maddelerine,

15-) 20. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un 177. maddesine eklenen fıkranın, Anayasanın 2., 9., 10., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

16-) 21. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'un ek 1. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ibarenin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

17-) 22. maddesiyle 1136 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23. maddenin, Anayasanın 67. ve 135. maddelerine,

18-) 23. maddesiyle 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılınması Hakkında Kanununun 4. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

19-) 24. maddesiyle 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununun 16. maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümlelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

20-) 25. maddesiyle 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 10. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

21-) 26. maddesiyle 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 66. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin, Anayasanın 2., 9., 13., 36., 135. ve 138. maddelerine,

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanması halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar yaratacağından iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."